

54832

INDEX ETHNOGRAPHICUS

1964

NÉPRAJZI MUZEUM
M. T. A. NÉPRAJZI KUTATÓCSOPORT
IX. évf.
BUDAPEST

Kézirat gyanánt

S z e r k e s z t i

SÁNDOR ISTVÁN

Készült a Muzzeumi Ismeretterjesztő Központ
Rotaprint Üzemében

Terjedelme 7 1/2 A5 iv, 400 példány
Felelős vezető D a j b u k á t Gergely

Cs. Sebestyén Károly irodalmi munkássága

Cs. Sebestyén Károly tudományos munkásságának a magyar néprajzi, régészeti, építéstörténeti, valamint általános művelődéstörténeti kutatásban elfoglalt helyét többen értékelték, méltatták.¹ Az alábbiakban elsősorban életrajzának néhány olyan kevésbé ismert vagy ismeretlen részletét mutatjuk be, amely életutja és munkássága helyesebb és teljesebb megismeréséhez hozzásegít, s ehhez kapcsoljuk nyomtatásban megjelent műveinek jegyzékét.²

Cs. Sebestyén Károly 1876 május 13-án született Karánsebesen, elsőnek a nehéz anyagi körülmények között élő üvegesmester és porcelánkereskedő, majd szikvizüzem tulajdonos öt gyermeke közül. Krassó-Szörény vármegye hegy-borította vidékének képe örökre bevésődött emlékezetébe. A szülőföldje iránti mély szeretete egész életét végigkísérte. Későbbi kutatásainak témáit a Székelyföld és az Alföld mellett elsősorban innen merítette.

Gyermekeveit Déván, Lugoson, majd Oravicán töltötte. Az elemi iskola második osztályába járt, amikor a kis hegyvidéki bányavárosba költöztek és a helységet csak 1894-ben hagyta el, amikor részben a rokonság, részben a város polgárainak támogatása lehetővé tette, hogy Budapesten a Képzőművészeti Akadémián folytassa tanulmányait.

Édesapja eredetileg más pályára szánta: a polgári iskola befejezése után - iparost akarván nevelni fiából - egy helybeli, távoli rokon bádogosmesterhez adta tanulóknak. A vézna, gyengetestű gyermek azonban nem tudta elviselni az inasélet nehézségeit, beteg lett és felgyógyulása után nyilvánvalóvá vált, hogy erre a pályára alkalmatlan. Így került vissza a felső iskolába, majd - mint már említettük - Budapestre, az Akadémiára.

Másodéves főiskolai hallgató volt, amikor tanára Schulek Frigyes rajzolóinak alkalmazta építési irodájában. Ezt az állását egészen a főiskola befejezéséig meg is tartotta és tanulmányai költségeit így most már saját erőből fedezhette. A Schulek építési irodájában töltött évek alatt jegyezte el magát egyik későbbi fő kutatási területével, az építészettel és építészettörténettel. Ebben az időben építtette Schulek Frigyes a Halászbástyát és fejezte be a Mátyás templom átépítését. Mint háromkötetes kéziratós életrajzából³ tudjuk, a Szent István szobor talapzatának műhelyrajzát Cs. Sebestyén Károly készítette. Része volt a Mátyás templom északi mellékhajójában lévő kápolna tervezésében is, - ahol III. Béla király siremléke van elhelyezve: "... Minden darab részletrajzát és műhelyrajzát én készítettem, a szarkofágót, a baldachint, a falon levő felírástó táblákat, azokon a betűket én rajzoltam. Az egészet elzáró vas rácsot én terveztem, a cimereket én festettem."⁴

A főiskola befejezése után Pancsovára került rajztanárnak a polgári iskolához, de innen két hónap múlva, 1898-ban Szegedre helyezték át a II. sz. állami polgári fiúiskolához. Ebben az iskolában tanított 1919-ig, amikor a Szegedi Városi Múzeumhoz osztották be szolgálattételre.⁵

A néprajzzal és általában a tudománnyal való kapcsolata ennél jóval korábbi keletű. Már 1905-ben, amikor a szegedi múzeum jelentős államsegélyt kapott néprajzi gyűjteményének felállítására, Semayer Vilibald, a Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztályának igazgatója, a Közgyűjtemények Felügyelőségéhez intézett beadványában azt javasolta, hogy Móra Ferenc és Szász Gyula múzeumi alkalmazottak mellett a tárgygyűjtés munkájába vonják be Cs. Sebestyén Károly szegedi rajztanár "néprajzi író" is, ezt megelőzően azonban rendeljék fel hármukat egy egyhónapos tanfolyamra Budapestre a Néprajzi Osztályra.⁶ Mint életrajzából tudjuk, így is történt: Cs. Sebestyén Károly még ugyanez év augusztusában Tömörkény Istvánnal - a szegedi Városi Múzeum és Somogyi Könyv-

tár akkori igazgatójával - és Móra Ferencsel együtt egy hónapot töltött a Néprajzi Osztályon. Ugyancsak 1905-ben a Néprajzi Osztály megbízásából és annak anyagi támogatásával a Székelyföldre ment tanulmányutra, ahonnan 12 tárgyat, 27 fényképlemezt, 23 fényképet és 34 lapon 60 db. tollrajzot küldött Budapestre. Utijelentésében kutatási-módszerét az alábbiak szerint ismerteti: "... Kutatásomat úgy végzem, hogy a kevésbé kényelmes, de annál eredményesebb módszer szerint, gyalogszerrel járom be az egész vidéket, s a háztípus keresésében nem elégszem meg egy-két utba eső háznak felvételével, hanem az illető falunak lehetőleg sok, különösen régi és még át nem alakított házát, veszem beható vizsgálat alá. E mellett természetesen a különböző gazdasági- és házi eszközök, butorok, ruházat, himzés stb. sem kerüli el figyelmemet..."⁷

1907-ben ismét gyűjtőutra küldi a Néprajzi Osztály, ezuttal Krassó-Szörény megyét járta, s onnan 27 db. főleg népviseleti tárgyat küldött.⁸

A Néprajzi Osztály nagyraértékelté tudományos munkáját, olyannyira, hogy 1909-ben Semayer Vilibald a muzeumban megüresedett muzeumi állásra elsősorban Cs. Sebestyén Károly szegedi rajztanárt ajánlja főhatóságának: "... csiki Sebestyén Károly ur hat évre visszanyuló néprajzi működése, kezdettől fogva tudományos értékű volt. Alapos tanulmányok és néha évekre szóló helyszíni kutatások eredményeként megírt szűkszavú értekezéseinek tartalma kristálytiszta tárgyi néprajz. Maga készítette rajzai mintaszerűek. Nyelvezete szinmagyar. A német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, ugy szintén az oláh népnyelvet is..."⁹ Budapestre helyezése azonban nem történt meg.

Kapcsolata a néprajzzal ennek ellenére továbbra is igen szoros maradt. Önkéntes munkatársa volt a szegedi Városi Múzeumnak, ahol a régészeti, majd a néprajzi gyűjteményt is kezelte, résztvett a kiállítások rendezésében és alkalmazta elsőként Magyarországon számos külföldi tanulmányutja so-

rán a nagy európai muzeumokban látottakat.¹⁰ 1914 április 29-én tartotta első felolvasását Opreg és katrinca címmel a Néprajzi Társaságban "... amikor a Társaság választmányába választottak..."¹¹ 1919-ben kapott becsztást a szegedi muzeumhoz, ahol a képtár és néprajzi gyűjtemény gondozását bízta rá s ugyanakkor kapcsolódott be Móra Ferenc ásatási munkáiba és kezdte meg régészeti pályafutását. Ekkor kezdett el ismét az építészettörténettel foglalkozni. Ezt követően jelentek meg régészeti és építészettörténeti tanulmányai, de hű maradt a néprajzhoz is. Horger Antallal, Mészöly Gedeonnal és Moór Elemérrel együtt megalapította, ill. megszervezte a Népünk és Nyelvünk c. folyóiratot, melynek 11 éven át volt társszerkesztője. Szerkesztőbizottsági tagja volt a Szegedi Szemle - később Városkultúra - c. folyóiratnak is.

1926-ban kivételes miniszteri engedély alapján tudományos munkásságának elismeréseként bölcsészdoktorrá avatta a szegedi egyetem. 1931-ben magántanárrá habilitálták a magyar társadalmi néprajz tárgykörből, majd 1939-ben "értékes tudományos munkássága elismeréséül" egyetemi címzetes nyilvános rendkívüli tanár lett. 1934 és 1936 között megbízott igazgatója volt a Somogyi Könyvtár és Városi Múzeumnak.¹²

Tudományos munkássága mellett részt vett Szeged életében is. Bár nem volt szegedi születésű és nosztalgiája a hegyvidék, a szülőföld után végigkíséri életét - mégis büszke volt a városra és töretlenül mindent megtett a város fejlesztése, szépítése érdekében. Erre utalnak a különböző napilapokban megjelent cikkei, levelei és hozzászólásai is. Sikraszáll a szegény tanyai kisdíjak, nehéz anyagi körülmények között élő nyugdíjasok, tanonciskolai tanítók és háziépítési szövetkezetbe tömörült kisemberek érdekében. Védelembe veszi a régi városképet, a kivágásra ítélt öreg fákat. Szeged régi utcái és utcanevei éppen úgy foglalkoztatják, mint az új épületek, a modern postahivatal vagy az új bérpaloták. Az árpádkori szent Demeter torony feltárása és megmentése ügyében ugyanúgy állást foglal, mint a Fogadalmi templom épi-

tése és Schulek Frigyes terveinek változtatás nélkül való kivitelezése érdekében. De foglalkoztatta a kialakítandó Templom-tér jövője is.

1938-ban nyugdíjba vonult és 1939-ben Budapestre költözött. Budapest ostroma alatt lakása minden jegyzetével, kéziratával és nagyértékű könyvtárával együtt elpusztult. De nem vesztette el munkakedvét, bekapcsolódott a budapesti Néprajzi Múzeum munkájába, ahol egészen haláláig dolgozott; az Ethnologiai Adattárban a Rajz- és Festménygyűjteményt gondozta. Résztvett a Néprajzi Bibliográfiai Munkaközösség adatgyűjtésében is.¹³ A felszabadulás után is számos tanulmányt írt és a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával megalkotta egyik legnagyobb, kéziratban hátramaradt művét "A magyar parasztbutor története"-t.¹⁴ De a régészettel sem szakadt meg kapcsolata; ezekben az években írta meg - szintén akadémiai támogatással - tanulmányát a Szeged-kundombi avar temetőről. Ezt a kéziratát a Nemzeti Múzeum Régészeti Osztálya őrzi.¹⁵ Mindkét munkájáért a Magyar Tudományos Akadémiától ösztöndíj-prémiumot kapott. - Nyelvészeti kérdések is foglalkoztatták. Munkakedve még 80 éves korában is töretlen és fáradhatatlan volt. Ekkor egyik régi témáját, a magyar ház, majd a román ház problémáját elevenítette fel. A magyar házról tervezett monográfiája, több mint 400 oldal terjedelemben, befejezetlenül maradt hátra és egész tudományos hagyatékával, több eddig még meg nem jelent befejezett és töredékes tanulmányával együtt a Néprajzi Múzeum Ethnologiai Adattárába került. Ezt a hagyatékot kb. 4.000 oldal terjedelemben, számos rajz, térkép és egyéb melléklettel a kéziratgyűjtemény őrzi.¹⁶ Az Ethnologiai Adattár Rajzgyűjteményében pedig sok rajza van beletárolva.

1956 december 22-én érte utól a halál.

+

Bibliográfiánk alapját tudományos munkásságának a

hagyatékában talált jegyzéke képezte. Mivel egész életművét kívántuk áttekinteni, a bibliográfiai összeállításba nemcsak néprajzi, hanem régészeti, építészettörténeti, művelődéstörténeti és közérdekű munkáit is besoroltuk. Egyes napilapok hozzáférhetetlensége miatt néhány cikket nem tudjuk teljes bibliográfiai pontossággal idézni.¹⁷

A bibliográfia összeállítása során művei magakészítette jegyzékének az idézett helyekkel való összehasonlítása alapján sikerült megállapítanunk, hogy a Gulyás Pál Magyar írói álnét lexikonjában közöltekén kívül /Cs. S. K.; -én; K. v. S.; Kőműves Kelemen; Parsival/ az alábbi rövidítések és álnevek is Cs. Sebestyén Károly nevét fedik: S., Csiki S. K., K.K., N.R., K.L., dr.Cs.K., -cs.-, Nagyborosnyai K., Szegedi gyüttmönt és Egy tanár.

A bibliográfiai összeállításban alkalmazott rövidítések:

Ethn.	= Ethnographia
NÉ.	= Néprajzi Értesítő
Anzeiger	= Ethnologischer Anzeiger
MNy.	= Magyar Nyelv
NNy.	= Népünk és Nyelvünk
Dolg.Sz.Arch.Int.	= Dolgozatok a Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem Archeologiai Intézetéből

Jegyzetek:

1. Vö. bibliográfiai összeállításunk 196-201 sz. adatait.
2. Kéziratban hátrahagyott munkáiból csak a három legjelentősebbet vettük fel bibliográfiai összeállításunkba, mivel a többinek elemző egybevetését, értékelését még nem végeztük el teljesen.
3. A Cs. Sebestyén -család Története és Cs. Sebestyén Ká-

roly önéletrajza. I-III. kötet. - Kézirat a család tulajdonában.

4. Vö. Cs. Sebestyén Károly kéziratos önéletrajzát, I. kötet, 342.
5. 1902-ben feleségül vette Pauck Etelkát, házasságukból egy fiúgyermek született.
6. Vö. Néprajzi Múzeum Irattára /NMI/-41/1905 sz. ügyiratát.
7. Vö. NMI-82/1905 sz. ügyiratot.
8. Vö. NMI-78/1907 sz. ügyiratot.
9. Vö. NMI-129/1909 sz. ügyiratot.
10. 1897-ben, főiskolai hallgató korában járt először külföldön, Velencében, majd 1907-1937 között, részben állami kiküldetésben, részben saját költségén beutazta majdnem egész Európát. Utazásainak főbb állomásai: Aachen, Amsterdam, Basel, Berlin, Bologna, Breslau, Bruxelles, Dresden, Firenze, Haarlem, Haag, Hamburg, Heidelberg, Innsbruck, Köln, Leipzig, London, Milano, München, Napoli, Paris, Praha, Roma, Rotterdam, Salzburg, Utrecht, Verona, Weimar, Wien, Zürich, stb.
11. Vö. "Hogyan lettem én néprajzos?" - Kézirat a Néprajzi Múzeum Ethnológiai Adattárában, EA 6372 ltsz. 10.
12. Vö. Banner János: Cs. Sebestyén Károly - 1876-1956. Archaeológiai Értesítő 1957. 2. sz. 221.
13. Vö. A magyar néprajztudomány bibliográfiája 1945-1954. Szerk.: Sándor István. Budapest, 1965. Akadémiai Kiadó és EA 6436 ltsz. kéziratot is.
14. Vö. bibliográfiai összeállításunk 193. sz. adatát.
15. Vö. bibliográfiai összeállításunk 194. sz. adatát.
16. Az életében nagyrabecsült dr. Cs. Sebestyén Károly életrajzának részleteit és munkásságát egyrészt mint az NMI. ill. az Ethnológiai Dokumentumgyűjtemény kezelője ismeretem meg, másrészt együtt rendeztem és leltároztam tudományos hagyatékát megszerzőjével, K. Kovács Péterrel.
17. Vö. bibliográfiai összeállításunk 1., 2., 13., 36., 41., 55., 56., 59., 76., 141., 150. és 194. sz. adatait.

1899

1.
Rajztanárhiány a polgári iskolákban. Nemzeti Iskola 1899.

2.
A szegedi Mátyás templom. Szegedi Napló 1899.

1901

3.
Zwei Friedhöfe. Südungarischer Bote /Lugos/ 1901. I. 27. 1-2.

1904

4.
Halotti deszka. NÉ. 1904. 247-248.

5.
Totenbretter. Anzeiger 1903-1904. 171.

6.
+ Szegedi napsugárdiszes házvégék. NÉ. 1904. 268-276.

7.
Hausgiebel mit Sonnenverzierung in Szeged. Anzeiger 1903-1904. 177-181.

1905

8.
+ A háromszéki Szentföld székely háza. NÉ. 1905. 1-6.

9.
Das székler Haus des Háromszéker "Szentföld". Anzeiger 1905.
1-7.

10.
Székelyföldi kopjafák és kereszttek. NÉ. 1905. 103-107.

11.
Speerhölzer und Kreuze auf dem Széklerboden. Anzeiger 1905.
98-102.

1906

12.
Herbststimmung. Temesvárer Zeitung 1906. XI. 24. 2.

13.
Sezession. Temesvárer Zeitung 1907

1907

14.
Háromszéki sirkövek. NÉ. 1907. 105-110.

15.
Háromszéker Grabsteine. Anzeiger 1907. 99-105.

16.
A lugoshelyi halászat. NÉ. 1907. 111-114.

17.
Fischerei in Lugoshely. Anzeiger 1907. 106-109.

1908

18.
Néprajzi apróságok Háromszék megyéből. NÉ. 1908. 28-29.

19.

Ethnographische Kleinigkeiten aus dem Comitate Háromszék.
Anzeiger 1908. 32-33.

20.

A krassovánok kanalas malma. NÉ. 1908. 50-59.

21.

Die Krassovaner Löffelmühlen. Anzeiger 1908. 57-66.

1 9 0 9

22.

+ A gyimesi csángóház. NÉ. 1909. 190-200.

1 9 1 2

23.

A Somogyi-Könyvtár és a közönség. Szeged és Vidéke 1912. II.
7. 3.

24.

Válság a Képzőművészeti Egyesületben. Szegedi Napló 1912. II.
15. 2.

1 9 1 3

25.

+ Felsőtorontálmegyei husvétii tojások. NÉ. 1913. 120-134 + 1
tábla.

1 9 1 4

26.

Opreg és katrinca. NÉ. 1914. 289-300.

27.

A fogadalmi templom részlettervei. Szegedi Napló 1914. III.
1. 2-4.

28.

A román stíl. /Sebestyén Károly előadása./ Szegedi Napló
1914. III. 22. 5.

29.

Schulek a fogadalmi templom terveiről. Délmagyarország 1914.
II. 15. 5-6.

1 9 1 6

30.

A gáz drágulási törekvései. Szegedi Napló 1916. IV. 23. 4-5.

31.

A kultúra kis mártirjai. Szegedi Napló 1916. X. 19. 4-5.

32.

Ósztöndíj-razzia. A szegedi tanyai gyerekekre senki se gondol. Szegedi Napló 1916. X. 8. 4-5.

33.

Romlásnak indult a közuti hid. Szegedi Napló 1916. VI. 11.
5-6.

34.

Szeged képzőművészeti élete a háború alatt. Színházi Hírek
1916. IX. 30. 3-4.

35.

Szeged legszebb építménye. Szegedi Napló 1916. XII. 24. 20.

36.

A szegedi temetők. Szegedi Napló 1916. X. 31.

1 9 1 7

37.

A biciklis betyárok. Tiszántul 1917. V. 31. 5.

38.

A Somogyi-könyvtár és a városi muzeum I. Szegedi Napló 1917.
VII. 26. 2.

39.

A Somogyi-könyvtár és városi muzeum. II. Szegedi Napló 1917.
VII. 27. 2.

40.

Ujszeged elpusztítása. Szegedi Napló 1917. X. 4. 5.

1 9 1 8

41.

Aufschlag és vidéke. Szegedi Napló 1918. X. 13.

42.

Már kezdődik a vízvezeték nyári válsága. Szegedi Napló 1918.
IV. 23. 4.

43.

Sorok a cukorról. - A közéletmelzési hivatal figyelmébe. Szegedi Napló 1918. II. 5. 5.

44.

Szegedi tanítók április-járatása. Szegedi Napló 1918. V. 15.
2.

45.

A szegedi Tisza-rakpart nagyarányu süllyedése. Szegedi Napló
1918. V. 9. 2.

46.

Sztrájkra készülnek a szegedi iparostanonciskolai tanítók.
Szegedi Napló 1918. III. 5. 4-5.

1 9 2 1

47.

Az "Akarat" nem elég a házépítéshez. Szegedi Napló 1921. I.
25. 1.

48.

Ácsorgás a Beszerzési Csoport körül. Szegedi Napló 1921. II.
20. 3-4.

49.

Dinnyés Ferenc kiállítása. Szegedi Napló 1921. III. 20. 4.

50.

Tavaszi tárlat az "Interieur"-ben. Szegedi Napló 1921. III.
5. 2-3.

1 9 2 2

51.

A dróttalan táviró negyedszázados jubileuma. Közgazdaság
1922. 19. sz. 2.

52.

Népegészségügyi, építkezési és lakberendezési kiállítás. Sze-
gedi Napló 1922. II. 5. 4-5.

1924

53.

A székelykapu földrajzi elterjedésének újabb adatai. Ethn. 1923-24. 40-42.

54.

Banyakemence. MNY. 1924. 34-36.

55.

Építészeti séta Szeged utcáin. Szeged 1924. VI. 3.

56.

A szegedi Szent Demeter-templom. Szeged 1924. I. 13.
1924. I. 17:

57.

A templomtéri városi bérpalota. Szeged 1924. XI. 9. 4.

1925

58.

A szegedi Szent Demeter templom bontása. /Die Kirche des H. Demetrius zu Szeged./ Dolg. Sz. Arch. Int. 1925. 61-74. és Klny.

59.

A magyar parasztszékek. Napkelet 1925. 364-368.

60.

A Demeter-templom tornya nem volt minarett. Szeged 1925. III. 11. 4.

61.

Három kémény. Fejezet a város külső hanyatlásáról. Szegedi

Napló 1925. XI. 15. 3.

62.

Szegedi szenzáció a fővárosi lapokban. Miniaturök az öreg templom tornyában. Szeged 1925. III. 10. 3.

63.

A Szt. Demeter-templom bontása. Szeged 1925. III. 1. 3.

1 9 2 6

64.

Tűzhely a magyar parasztház előtt. NÉ. 1926. 20-24.

65.

A szegedi vár legrégebb története. /Die älteste Geschichte der Szegeder Festung./ Dolg. Sz. Arch. Ynt. 1926. 144-157.

66.

Cs. S. K. - Horger Antal: Kémény és kemence. MNY. 1926. 317-326.

67.

Milyen házban laktak a honfoglaló magyarok? Napkelet 1926. 691-696.

68.

A haldokló Palánk. I. Szegedi Napló 1926. XII. 25. 2.

69.

Szeged és Krajován. Délmagyarország 1926. XI. 21. 9.

[Sajtóhiba, a cím helyesen így hangzik: Szeged és Krajova]

1927

70.

+ A szegedi Palánk. [Szeged], 1927. Hírlapkiadó- és Nyomdával-
lalat Rt. 14 l.

71.

Cs. S. K. - Horger Antal: Szék, karszék, karosszék, karfa.
NÉ. 1927. 63-69.

72.

+ A szegedi Szent Demeter templom építés-története. /Die
Kirche des H. Demetrius zu Szeged./ Dolg. Sz. Arch. Int.
1927. 188-208. és Klny.

73.

A magyarság ládái. MNY. 1927. 201-205.

74.

Attila kincsei. Szegedi Napló 1927. I. 5. 6.

75.

A haldokló Palánk. II. Szegedi Napló 1927. I. 1. 2-3.

76.

A szegedi Palánk. Délmagyarország 1927.

1928

77.

+ Szegedi utcák. /Kulturtörténeti tanulmány./ Szeged, 1928.
Szegedi Szemle kiadása. 24 l. A Szegedi Szemle könyvei. I.

78.

+ Szeged középkori vára. /Die mittelalterliche Burg in Sze-

ged./ Dolg. Sz. Arch. Int. 1928. 257-293.

79.
Szegedi utcák. I. Szegedi Szemle 1928. 5. sz. 2-3.
80.
Szegedi utcák. II. A Szentháromság utca és a Boldogasszony-
sugárút. Szegedi Szemle 1928. 6. sz. 2-3.
81.
Szegedi utcák. III. Tükör utca. Szegedi Szemle 1928. 8. sz.
2-4.
82.
Szegedi utcák. IV. A Dugonics-utca, a Szent György-utca és a
Sóhordó-utca. Szegedi Szemle 1928. 9. sz. 4-5.
83.
Szegedi utcák. V. Utcanevek a vár helyén. Szegedi Szemle
1928. 10. sz. 4-5.
84.
Szegedi utcák. VI. Jellemző régi utcanevek. Szegedi Szemle
1928. 11. sz. 3-5.
85.
Emelkedett-e a Szent Demeter-templom talaja? Délmagyarország
1928. XI. 13. 6.
86.
Idegenforgalom. Délmagyarország 1928. II. 26. 10.
87.
A Templomtér rendezésének pályatervei. /Első közlemény./
Szegedi Napló 1928. II. 26. 4.

88.

A Templomtér rendezésének pályatervei. /Befejező közlemény./
Szegedi Napló 1928. II. 28. 4.

1929

89.

A székely sötökemence keletkezése. /Emlékkönyv a Székely
Nemzeti Múzeum ötvenéves jubileumára. Sepsiszentgyörgy,
1929. Székely Nemzeti Múzeum kiadása. 476-479./

90.

Az algyői templom. /Die Kirche zu Algyő./ Dolg. Sz. Arch.
Int. 1929. 132-138.

91.

Nyilatkozat. Dolg. Sz. Arch. Int. 1929. 206-207.

92.

A magyar parasztház ablaka. NNy. 1929. 20-23.

93.

A magyar parasztbodyor. NNy. 1929. 274-281.

94.

Szuszék. Műgyűjtő 1929. 44-45.

95.

Szuszék. Szegedi Szemle 1929. 4. sz. 10-11.

96.

Az új Templomtér mint forgalmi probléma. Szegedi Szemle 1929.
20. 8-9.

97.
Városrendezési kérdések. Szegedi Szemle 1929. 31. sz. 9-10.
98.
Városrendezési kérdések. Szegedi Szemle 1929. 34. sz. 5-6.
99.
Egy külföldről hazaérkező szegedi polgár feljegyzéseiből.
Szegedi Szemle 1929. 32. sz. 3-4.
[Cs.S.K. irodalmi munkásságának jegyzékében szerepel; a
szerző személye bizonytalan]
100.
A modern postahivatal. Délmagyarország 1929. XI. 23. 5.
101.
A Stefánia-sétány és a Boldogasszony sugárút és egyéb faúgyek
tárgyában. Szegedi Napló 1929. X. 6. 9.
102.
A templomtéri mechanikai óra és harangjáték. Szegedi Napló
1929. VI. 8. 3-4.
103.
A templomtéri régi torony. Szegedi Napló 1929. XIII. 25. 9-10.

1930

104.
Az algyői templom. Szeged, 1930. Szeged Városi Nyomda és
Könyvkiadó Rt. 81.
A Szegedi Alföldkutató Bizottság Könyvtára. II. Szakosz-
tály Közleményei. 8. sz.

105.

A székely ház eredetéhez. /Megjegyzések Kós Károly cikkére./
NÉ. 1930. 54-56.

106.

Rejtélyes csontok népvándorláskori sírokban. /Rätselhafte
Beinplatten in Gräbern der Völkerwanderungszeit./ Dolg.
Sz. Arch. Int. 1930. 178-220.

107.

Falitéka. NNY. 1930. 41-46.

108.

A magyar parasztház asztala. NNY. 1930. 175-183.

109.

A szegedi csonkatorony. Műgyűjtő 1930. 292-294.

110.

Voigt, Bernhardt: Die Buren. Berlin, 1930.
Ism. Föld és Ember 1930. 142-143.

111.

Cs. Sebestyén Károly dr. nyilatkozatban szólítja fel Czimer
Károly dr.-t megállapításainak tudományos alátámasztásá-
ra. Szegedi Szemle 1930. 2. sz. 9.

112.

A Széchenyi-tér és Szeged szobrai. I. Szegedi Szemle 1930. 6.
sz. 4-8.

113.

A Széchenyi-tér és Szeged szobrai II. Szegedi Szemle 1930.
7. sz. 5-7.

114.
A Széchenyi-tér és Szeged szobrai. Szegedi Szemle 1930. 8.
sz. 2-3.

115.
A Templom-tér jövője. Szegedi Szemle 1930. 9. sz. 2-5.

1931

116.
Rejtélyes csontok népvándorláskori sírokban. Szeged, 1931.
Somogyi-Könyvtár és Városi Múzeum Szeged. 45 l.
A Szegedi Városi Múzeum Kiadványai 1931. I.

117.
A szegedi Szt. Demeter templom. /Ásatások a szegedi Templom-
téren./ - /Die älteste Kirche zu Szeged./ Dolg. Sz. Arch.
Int. 1931. 205-212.

118.
Szegedi tüzelő- és fűtőberendezések a XVIII. században. /Sze-
geder Küchen und Öfen des XVIII. Jahrhunderts./ Dolg. Sz.
Arch. Int. 1931. 213-226.

119.
Az osztrák postaautó-omnibuszokról. - Levél a szerkesztőhöz.
Szegedi Szemle 1931. 1. sz. 7-8.

120.
A szegedi árpádkori torony délfranciaországi másai. Szegedi
Szemle 1931. 22-24. sz. 2-4.

1932

121.

A szegedi Szt. Demeter templom. /Ásatások a szegedi Templom-
téren./ Szeged, 1932. Somogyi-Könyvtár és Városi Múzeum
Szeged, 24 l.

A Szegedi Városi Múzeum Kiadványai. 1932. IV.

122.

Szegedi tüzelő- és fűtőberendezések a XVIII. században. Sze-
ged, 1932. Somogyi-Könyvtár és Városi Múzeum Szeged, 24 l.

A Szegedi Városi Múzeum Kiadványai. 1932. IV.

123.

"A sagittis Hungarorum..." A magyarok ijja és nyila. /Bogen
und Pfeil der alten Ungarn./ Dolg. Sz. Arch. Int. 1932.
168-255.

1933

124.

"A sagittis Hungarorum..." A magyarok ijja és nyila. Szeged,
1933. Somogyi-Könyvtár és Városi Múzeum Szeged, 91 l.

A Szegedi Városi Múzeum Kiadványai 1933. V.

125.

Der Bauernofen des ungarischen Alföld. Wiener Zeitschrift für
Volkskunde 1933. 62-67. és Klny.

126.

A szeged-vidéki parasztház és az alföldi magyar háztípus.
NNY. 1933. 59-69.

127.

Madarassy László: A magyar pásztorművészetről. Bp. 1932. /Budapesti Hirlap ny./ 13.

Ism. NNY. 1933. 143-146.

128.

Szeged régebbi városképének kialakulása. Délmagyarország
1933. III. 4. 4.

129.

Szeged régebbi városképének kialakulása. II. Délmagyarország
1933. III. 5. 8.

130.

Szeged régebbi városképének kialakulása. III. Délmagyarország
1933. III. 6. 4.

1 9 3 4

131.

A magyar gémeskut. /Der ungarische Schwengelbrunnen./ Szegedi Füzetek 1934. 57-68, 109-111.

132.

Milyen kenyeret ettek a honfoglaló magyarok? /Das Brot der Ungarn zu Landnahmezeit./ Szegedi Füzetek 1934. 158-169, 190-192.

133.

Ősmagyarok lóversenyei. /Pferderennen der alten Ungarn./ Szegedi Füzetek 1934. 259-263, 317-318.

134.

II. Géza, IV. Béla és a magyar urak székei. NNY. 1934. 14-16.

135.

Felelet Bátky Zsigmondnak. NNY. 1934. 144-147.

136.

L'arc et la flèche des Hongrois. Nouvelle Revue de Hongrie
1934. juillet. 147-152.

137.

Szeged régibb városképének kialakulása. Szeged városépítése
problémái. Szeged 1934.

[Cs. S. K. tudományos munkásságának jegyzékében szerepel,
könyvtárakban önálló munkaként, sem folyóiratokban, napi-
lapokban nem találtuk.]

1935

138.

Ósmagyarok halászata. NÉ. 1935. 106-108.

139.

+ Krassovavidéki színes szövőminták. /Färbige Webemuster der
Krassovaner./ Dolg. Sz. Arch. Int. 1935. 204-221. és Klny.

140.

+ A magyar rovásírás betűrovásáról. NNY. 1935. 59-67.

141.

25. Oktober 1885! Orawitzaer Wochenblatt 1935. X. 27.

1936

142.

A szegedi muzeum kincsei. Bp. 1936. Közgyűjtemények Ismeret-
terjesztő Irodája, 2, 28, 6 l.

Vetítettképes ismeretterjesztő előadások. I. 18.

43.
Gomb és gombház. /Knopf und Knopfschlinge./ NNY. 1936. 15-20.

44.
Der Ursprung des ungarischen Bauernhauses. Ungarische Jahrbücher 1936. 46-55, 1 tábla.

45.
A cserépkályha története. Buvár 1936. 745-748.

46.
Tonelli Sándor: Az emberi civilizáció kezdetei. A képeket rajzolta Cs. Sebestyén Károly. Bp. 1936. Rózsavölgyi, 200.

1 9 3 7

47.
magyar konyha története. MNY. 1937. 25-31.

48.
magyar parasztház padja. /Die Bank im ungarischen Bauernhaus./ NNY. 1937. 1-15.

49.
magyar parasztszékek. /Ungarische Bauernstühle./ NNY. 1937. 129-146.

50.
Törökfej-ház. Délmagyarország 1937.

1 9 3 8

51.
Szeged középkori templomai. /Építéstörténeti tanulmány./ Szeged, 1938. Somogyi Könyvtár és Városi Múzeum Szeged. 127 l.

152.

A nomádpásztorokodás életformája. Szeged, 1938. Szeged Városi Nyomda és Könyvkiadó Rt. 22 l.

A Szegedi Alföldkutató Bizottság Könyvtára. IV. /Társadalom- és Néprajzi/ Szakosztály Közleményei. 37. sz.

153.

A nomádpásztorokodás életformája. /Die Lebensform des Hirtennomadentums./ NNY. 1938. 41-60.

154.

Ungarische Bauernmöbel. Ungarische Jahrbücher 1938. 235-246, 1 t.

155.

Nomadenzelt und Magyaren. Ungarische Jahrbücher 1938. 345-348. és Klny.

156.

Jövevényszavaink művelődéstörténeti tanulságai. Buvár 1938. 949-951.

157.

Mikor épült a ferencrendiek Szeged-alsóvárosi temploma? Városkultura 1938. 5-6. sz. 45-49. és Klny.

158.

Mikor épült a ferencrendiek alsóvárosi temploma? Délmagyarország 1938. VI. 5. 17-18.

159.

Szeged legrégebbi utcája; a Szentháromság-utca 160 év előtt. I. Délmagyarország 1938. XII. 25. 33-34.

1939

160.

A székelykapu pálmafája. /Die Palmen der Széklerstore./ Ethn. 1939. 296-300.

161.

A honfoglaló magyarság földművelése. /Der Ackerbau des Magyarentums in der Landnahmezeit./ NNY. 1939. 63-75. és Klny.

162.

Uj háztípus a magyar Alföldön. /Ein neuer Haustyp auf dem Alföld./ NNY. 1939. 121-126.

163.

Das Székler Haus und die Gepiden. Siebenbürgische Vierteljahrsschrift. 1939. 149-160.

164.

Szeged legrégibb utcája; a Szentháromság-utca 160 év előtt. II. Délmagyarország 1939. I. 1. 12-13.

165.

Szeged legrégibb utcája; a Szentháromság-utca 160 év előtt. III. Délmagyarország 1939. I. 8. 10.

1940

166.

Gyaka. Ethn. 1940. 90-92.

167.

Az ablak története. Buvár 1940. 249-253.

1941

168.

+ A székelyház eredete. Budapest, 1941. ny.n. 55 l. A Néprajzi Muzeum Füzetei. 6.

169.

A magyar ház ősi magyar műszavai. /Die ältesten Hausbestandteil-Benennungen des ungarischen Hauses./ Ethn. 1941. 24-36.

170.

A székelyház eredete. /Die Herkunft des Székler-Hauses./ NÉ. 1941. 36-90.

171.

+ Adatok a krassovánok néprajzához. /Daten zur Volkskunde der Krassovaner./ NÉ. 1941. 134-158.

172.

Lovas harcosok és a kard. /A szegedi Városi Muzeum ásatási anyagára való különös figyelemmel./ /Reiterkämpfer und das Schwert. Mit Rücksicht auf das Ausgrabungsmaterial des Städtischen Museums in Szegedin./ Nép és Nyelv 1941. 237-240.

173.

A székelyek harisnyája. Buvár 1941. 127-131.

1942

Kv
+
174.

Mutató a Néprajzi Értesítő I-XXXIII. évfolyamához. Budapest, 1942. Kertész ny. IV. 128 l.

175.

A cigányok szerepe az oláh népiség és nemzet kialakulásában.
/Anteil der Zigeuner an der Entwicklung des Volkstums und
der Nation der Rumänen./ Nép és Nyelv 1942. 19-31.

176.

Iargha László: A tilalmasi tanyák építkezése. Adatok a nagy-
kunsági építkezéshez. Bp. 1940. Egyetemi ny. 66 l., 6 t.,
8 mell.
Ism. NÉ. 1942. 276-277.

1 9 4 4

177.

Krassó-Szörény vármegye parasztháza. Kolozsvár, 1944. Erdé-
lyi Tudományos Intézet. 115 l. 4 t.

178.

Magyar kapaformák. Ethn. 1944. 94-95.

179.

Székelyek bőrtüszője. Ethn. 1944. 95.

1 9 4 5

180.

Alpfa. /Sohlenbalken./ Ethn. 1945. 48-52.

1 9 4 6 - 1 9 4 7

181.

Krassó-Szörény vármegyei románok népviselete. /Le costume
national de la population roumaine du comitat Krassó-Szörény./
Alföldi Tudományos Gyűjtemény, 1946-1947. 67-100.
és Klny.

1951

182.

Hogyan készüljenek a néprajzi illusztrációk. Ethn. 1951. 463-464.

1952

183.

A székely-derzsi rovásírástós téglakora. MNy. 1952. 86-88.

1953

184.

A népnyelvgyűjtők és a magyar néprajz. /Szobirateli javlenij v narodnom jazüke i vengerszkaja etnografija. - Die Mundartenforschung und die ungarische Volkskunde./ Ethn. 1953. 345-348.

1954

185.

+ Ágy a magyar parasztházban. /Krovat' v hate vengerszkogo kreszt'-janina. - Das Bett des ungarischen Bauernhauses./ Ethn. 1954. 374-386.

186.

A Néprajzi Múzeum rajzgyűjteménye. NÉ. 1954. 287-294. és Klny.

187.

Diszitmények megörökítése dörzsöléssel. A Néprajzi Múzeum Adattárának Értesítője 1954. 1-4. sz. 90-92.

1955

188.

Az Adattár rajzgyűjteménye. A Néprajzi Múzeum Adattárának Értesítője 1955. 1-2 sz. 13-15.

1956

189.

A kercaszomori ácsolt ágy. /Megjegyzések egy megjelent tanulmányra./ NÉ. 1956. 303-306. és Klny.

190.

Die sogenannten Széklertore in Siebenbürgen. /W.Meyer-Barkhausen utószavával./ Hessische Blätter für Volkskunde 1956. 88-110. és Klny.

191.

Szuszék. MNy. 1956. 79-80.

1957

192.

Kandalló. MNy. 1957. 466-470.

Kézíratos munkák

193.

A magyar parasztbutor története. /Monográfia./ 149 l. 76 t.
Kézirat a Néprajzi Múzeum Adattárában, EA 6373.

194.

A Szeged-kundombi avar temető. Kézirat 42 fényképes táblával,
a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Osztályán.

195.

A magyar ház terminológiája, a házrésznevezések teljes szójegyzéke és bibliográfia 1955-ig. Kézirat, 4052 l. 135 rajz a Néprajzi Múzeum Adattárában, EA 6383.

Méltatások, nekrológok

196.

Balassa Iván: Cs. Sebestyén Károly tudományos munkásságának ötvenéves jubileuma. Ethn. 1954. 609-610.

197.

Sándor István: Cs. Sebestyén Károly ünnepén. NÉ. 1954. 275-277.

198.

Cs. Sebestyén Károly nyolcvan éves. /Szerkesztőségi cikk./ NÉ. 1956. 313.

199.

Vargha László: Cs. Sebestyén Károly. 1876-1956. /Nekrológ/. Ethn. 1957. 170-173.

200.

Banner János: Cs. Sebestyén Károly - 1876-1956. /Nekrológ/. Archaeológiai Értesítő 1957. 2. sz. 221-222.

201.

Banner János: Cs. Sebestyén Károly - 1876-1956. /Nekrológ/. A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve 1957. 251-256.

Regdon Rezsóné

Xántus János irodalmi munkássága

Xántus János, a Néprajzi Múzeum alapítója és első öre /1825-1894/, nevét elsősorban természettudományi gyűjtőmunkájával tette híressé. A szabadságharc után emigrációba kényszerülve, rövid ideig Londonban tartózkodott, majd kivándorolt Amerikába, s mivel egyéb próbálkozásai nem jártak eredménnyel, zsoldosként az Egyesült Államok hadseregébe lépett. Indián területekkel határos erdőkben, előbb Fort Riley, majd Ford Tejon vidékén kezdi el természettudományos gyűjtőmunkáját, s mindkét szolgálati helye faunájának feltárását az ő nevéhez kapcsolja Amerika tudománytörténete. Hasonlóan érdemes tevékenységet fejt ki utóbb a Kaliforniai félsziget déli részén, mint a tengeráramlás törvényszerűségeit vizsgáló állomás vezetője, majd Mexikóban mint az Egyesült Államok manzanillói konzula. Gyűjteményei ekkor már ismertté teszik nevét Amerikában, a hazájának juttatott küldemények pedig európai színvonalra emelik a Nemzeti Múzeum természettudományi gyűjteményeit. Néprajzi tárgyakat ekkor még csak merő kuriozumként gyűjt.

Bár Amerikáról irt munkáit népszerűsítő szándékkal írja, s azokba fűzött életrajzi adatai költöztek, olykor tudományos hitelük is bizonytalan, friss riportszerűségükkel ma is megragadják és lekötik figyelmünket, s a maga idején az első életteljesebb képet nyújtották hazánknak az Uj-Világ földrajzi-természetrájzi, de - alkalomszerűen - néprajzi viszonyairól, mindennapi életéről is.

Miután Xántus 1864-ben kegyelmet kapott és hazatért, részvénytársasági alapon megszervezte a pesti Állatkertet s annak első igazgatója lett.

1868-ban Eötvös József közoktatásügyi miniszter meg-

bizta, hogy az osztrák-magyar keletázsiai expedícióban vegyen részt s végezzen annak kötelékében természettudományos és néprajzi gyűjtőmunkát. 1869 első napjaiban kelt utra és Suezén át Ceylon érintésével Singaporeba, onnan Bangkokba, majd Cochin Chinába /a mai Vietnámba/ utazott. Több hónapig időzött Kinában és Japánban, majd az expedícióból kiválva Luzon szigetének érintésével tért vissza gyűjtőtutja támaszpontjára, Singaporeba. Innen indul több hónapos borneoi kutatótutjára 1870. év elején, innen Jávába az esztendő nyarán.

1870 novemberében tért vissza Magyarországra 150.000 darabot meghaladó gyűjteményével. Keleten, de főként Borneóban és Jávában gyűjtött néprajzi tárgyai különösen értékesek. A keleten gyűjtött néprajzi tárgyak száma 2690-re ruggott. Xántus 1871 tavaszán kiállításon mutatta be gyűjteményét s még ebben az évben nyerte el kinevezését a gyűjteményből létesült néprajzi osztály őrévé. Utóbb 1873-ban Rómer Flóris társaságában gazdag, mintegy 4000 darabnyi magyar gyűjteményt is szervezett, amely a bécsi Világkiállítás egyik kiemelkedő látványossága volt. Ez a kollekció utóbb az Iparművészeti Múzeum egyik alapgyűjteménye lett.

Élete utolsó másfél évtizedében irt dolgozatai monografikus jellegűek, egy-egy táj életviszonyait a földrajzi-természetrajzi tényezők függvényeként, azokba ágyazottan mutatják be, nemcsak gazdag olvasottságát, de közvetlen szerzett tapasztalatait is kamatoztatva, élményszerű, vonzó előadásban.

1.
A czengár népfaj. Hon és Külföld (Kolozsvár). 1848. 45-47,
49-50, 53-55.
2.
Közlemények külföldről. 1. Látogatás egy angol kolostorban.
Magyar Hirlap 1852. 3129-3130, 3134-3135.
3.
Közlemények külföldről. 2. A "lordok háza" és a "község háza".
Uo. 1852. 3157-3159.
4.
Közlemények külföldről. 3. A pénz-, gabona- és kőszénvásár
Londonban. Uo. 1852. 3171-3173.
5.
London, sept. 8. Uo. 1851 szept. 16. 2576.
6.
London, sept. 12. Uo. 1851 szept. 21. 2601-2602.
7.
London, sept. 16. Uo. 1851 szept. 26. 2622.
8.
London, sept. 22. Uo. 1851 szept. 30. 2636.
9.
London, sept. 26. Uo. 1851 okt. 3. 2647.
10.
London, sept. 30. Uo. 1851 okt. 9. 2673.
11.
London, oct. 2. Uo. 1851 okt. 10. 2679-2680.
12.
London, oct. 8. Uo. 1851. okt. 16. 2705.

13.
London, oct. 14. Uo. 1851 okt. 23. 2732-2733.
14.
London, oct. 20. Uo. 1851 okt. 28. 2751.
15.
London, oct. 21. Uo. 1851 okt. 30. 2761-2762.
16.
London, oct. 31. Uo. 1851 nov. 8. 2795-2796.
17.
London, nov. 5. Uo. 1851 nov. 13. 2814.
18.
London, nov. 13. Uo. 1851 nov. 20. 2840.
19.
London, nov. 19. Uo. 1851 nov. 29. 2875-2876.
20.
London, nov. 16. Uo. 1851 nov. 30. 2879-2880.
21.
London, nov. 24. Uo. 1851 dec. 3. 2888.
22.
London, dec. 2. Uo. 1851 dec. 10. 2912-2913.
23.
London, dec. 4. Uo. 1851 dec. 12. 2921.
24.
London, dec. 23. Uo. 1851 dec. 31. 2992.
25.
London, jan. 7. Uo. 1852 jan. 13. 3040-3041.

26.
London, jan. 9. Uo. 1852 jan. 16. 3054-3055.
27.
London, jan. 11. Uo. 1852 jan. 20. 3071-3072.
28.
London, jan. 14. Uo. 1852 jan. 22. 3077-3078.
29.
London, jan. 15. Uo. 1852 jan. 22. 3078.
30.
London, jan. 16. Uo. 1852 jan. 23. 3084.
31.
London, jan. 19. Uo. 1852 jan. 27. 3097-3098.
32.
London, jan. 22. Uo. 1852 jan. 31. 3113.
33.
London, jan. 25. Uo. 1852 febr. 4. 3123-3124.
34.
London, jan. 27. Uo. 1852 febr. 7. 3139-3140.
35.
London, jan. 30. Uo. 1852 febr. 11. 3153-3154.
36.
London, febr. 1. Uo. 1852 febr. 10. 3149-3150.
37.
London, febr. 3. Uo. 1852 febr. 10. 3150.
38.
London, febr. 10. Uo. 1852 febr. 18. 3183.

39.
London, febr. 14. Uo. 1852 febr. 24. 3209-3210.
40.
London, febr. 16. Uo. 1852 febr. 25. 3215-3216.
41.
London, febr. 19. Uo. 1852 febr. 28. 3227-3228.
42.
London, febr. 22. Uo. 1852 márc. 2. 3239-3240.
43.
London, febr. 24. Uo. 1852 márc. 4. 3249.
44.
London, febr. 26. Uo. 1852 márc. 6. 3259-3260.
45.
London, febr. 29. Uo. 1852 márc. 9. 3271-3272.
46.
London, mart. 1. Uo. 1852 márc. 10. 3277.
47.
London, mart. 5. Uo. 1852 márc. 13. 3293-3294.
48.
London, mart. 9. Uo. 1852 márc. 17. 3311-3312.
márc. 18. 3315-3316.
49.
London, mart. 12. Uo. 1852 márc. 19. 3322.
50.
London, mart. 13. Uo. 1852 márc. 19. 3322.

51.
London, mart. 13. Uo. 1852 márc. 20. 3325-3326.
52.
London, mart. 14. Uo. 1852 márc. 24. 3341.
53.
London, mart. 16. Uo. 1852 márc. 23. 3337-3338.
54.
London, mart. 17. Uo. 1852 márc. 25. 3346.
55.
London, mart. 17. Uo. 1852 márc. 26. 3351.
56.
London, mart. 22. Uo. 1852 márc. 28. 3360.
57.
London, mart. 26. Uo. 1852 ápr. 1. 3375-3376.
58.
London, mart. 29. Uo. 1852 ápr. 6. 3400-3401.
59.
London, mart. 31. Uo. 1852 ápr. 7. 3405.
60.
London, apr. 3. Uo. 1852 ápr. 10. 3419.
61.
London, apr. 6. Uo. 1852 ápr. 14. 3429-3430.
62.
London, apr. 10. Uo. 1852 ápr. 16. 3439-3440.
63.
London, apr. 13. Uo. 1852 ápr. 20. 3457-3458.

64.

London, apr. 16. Uo. 1852 ápr. 24. 3477-3478.

65.

London, apr. 17. Uo. 1852 ápr. 25. 3481-3482.

66.

London, apr. 21. Uo. 1852 ápr. 28. 3495.

67.

London, apr. 24. Uo. 1852 máj. 4. 3533-3534.

68.

London, apr. 26 . Uo. 1852 máj. 5. 3539.

69.

London, apr. 30. Uo. 1852 máj. 11. 3570.

70.

London, maj. 6. Uo. 1852 máj. 14. 3585.

71.

A comanche indus-törzs Amerikában. Kelet Népe (Bécs). 1856.
332-349.

72.

Utazási napló-töredékek. Magyar Néplap 1857. 302-303.
(=LÉA. 101-105).

73.

Eredeti levél Amerikából. Magyar Sajtó. 1857. 970. (=LÉA. 14
149).

74.

Az életre valóság. Canon del Tejon California, jul. 15. Ma-
gyar Sajtó 1857. 870.

75.

Xántus János levelei Éjszakamerikából. Tizenkét eredeti rajz

után készült kő- és egynehány fametszettel közli Prépost István. Pesten é.n. (1858) Lauffer és Stolp kiadó könyvkereskedése tulajdona 175 l.(Prépost István előszavával.)

6.

mormonok története. Magyar Sajtó IV. 1858. 329-331, 333-334, 341-342, 345-346, 353-354, 373-375.

7.

redeti levelek Északamerikából. Győri Közlöny, 1858. 170-171. (= LÉA. 148-151).

8.

redeti levéltöredék Californiából. Fort Tejon, California october 10-én 1858 (sic!). Győri Közlöny. 1858. 190-191.

9.

utatvány Xantus Jánosnak sajtó alól rövid időn kikerülő "Északamerikai levelei"-ből. Győri Közlöny. 1858. 197-198.

0.

ort Tejon, California, october 10. 1857. Napkelet. 1858. 474-477.

1.

jszakamerikai levél. Napkelet. 1858. 427-430. (=LÉA. 38-43).

2.

ántus János Észak-amerikai leveleiből. Hölgyfutár. 1858. 579. (= LÉA. 48-51).

3.

öszönöm á'ssan, egészségesek. Hölgyfutár. 1858. 682, 686, 690, 694, 698.

4.

ántus János északamerikai leveleiből. Hölgyfutár. 1858.

579. (= LÉA. 48-51.)

85.

Hunfalvy János: Prépóst ur tiltakozásai (Xántus 1857. nov. 18-án kelt levelével). Pesti Napló. 1858. dec. 12. 2.

86.

Descriptions of two new species of birds from the vicinity of Fort Tejon, California. Proceedings of the Academy of Natural Sciences of Philadelphia 1858. 117.

87.

Louis de Vesey: Experiments with Bibron's antidote to the poison of the rattlesnake. American Journal of the Medical Sciences. 1858. 375-376.

88.

Északamerikai levelek. La-Paz a Bibortengeren, apr. 15. 1859. Győri Közlöny. 1859. 406.

89.

Északamerikai levelek. San José de Cabo, déli California. Junius 15-én 1859. Győri Közlöny 1859. 410.

90.

Északamerikai levelek. Miraflores, Mexico, július 16-án 1859. Győri Közlöny. 1859. 414-415.

91.

Még egy szó Californiából. Magyar Sajtó. 1859. 174, 178-179, 182-183, 190, 218, 230-231, 254.

92.

Gyümölcsök Kalifornia déli részeiben. Képes Ujság 1859. 242-243. (=UKDR. 94-100.)

93.

Találkozás a Mojavékkal. Képes Ujság 1859. 218-222.

(= UKDR. 29-36.)

94.

A Nemzeti Muzem igazgatójának Pueblo los Angeles, déli California jan. 2. 1859. Pesti Napló 1859. márc. 17. 3.

95.

Magyarország tudós társaságaihoz, muzeumaihoz, ipar- vagy gazdasági egyesületeihez s egyes tudósaihoz. Pesti Napló 1859. okt. 21. 2. (= UKDR. 189-191.)

96.

A magyar bor Amerikában. Gazdasági Lapok 1859. 281-282. és Pesti Napló 1859. máj. 3. 2; máj. 4. 2. (= Még egy pár szó Californiából. Magyar Sajtó 1859. 230-231, 254.)

97.

Catalogue of birds collected in the vicinity of Fort Tejon, California, with a description of a new species of *Syrnium*. Proceedings of the Academy of Natural Sciences of Philadelphia 1859. 189-193.

98.

Descriptions of supposed new species of birds from Cape St. Lucas, Lower California. Proceedings of the Academy of Natural Sciences of Philadelphia 1859. 297-299.

99.

Utazás Kalifornia déli részeiben. Egy földképpel, nyolcz kő- és nyolc fametszettel. Pest, 1860. Kiadják Lauffer és Stolp. 191 l. 1 térkép (Hunfalvy János zárószavával.)

100.

Levelezések. A k. magyar Természettudományi Társulat titoknokának Dr. Szabó József urnak Pesten. A Királyi Magyar Természettudományi Társulat Közlönye 1860. 42-44.

101.

Xantus János levele. Mexikó város, mexikói köztársaság, sept. 8. 1859. Magyar Akadémiai Értesítő. A philosophiai, törvény- és történettudományi osztályok közlönye 1860. 235-238.

102.

Xantus János levele. Uj Magyar Muzeum 1860. 2-3 sz. 188.

103.

Levél Északamerikából. Tepic, nyugati Mexico, augusztus 31-én Győri Közlöny. 1860. 95-96.

104.

Töredékek Xántus újabb leveleiből. San Blas, nyugati Mexico, 1859. aug. 3. - Tepic, nyugati Mexico, 1859 aug. 17. - Mexico város. Mexikói köztársaság 1859. sept. 8. Pesti Hirnök 1860. jun. 11.

105.

Xantus János levele édesanyjához. Socorro sziget, déli Csendes tenger. Február 9-én 1860. Magyar Sajtó 1860. 630.

106.

Xantus János levelei édesanyjához. Socoro sziget, déli Csendes tenger, febr. 2. 1860 - San Benedicto sziget, Csendes tenger mart. 4. 1860. Magyar Sajtó 1860. 861.

107.

Xantus János levelei édesanyjához. Sz. Lukács foka, Californiai félsziget, mart. 18. 1860. - Revilla Gigedo-szigetek, Csendes tenger apr. 10-én 1860. Magyar Sajtó 1860. 983-984.

108.

Xantus János. Revillagigedo szigetek, a Csendes tengeren, Apríl 10-én 1860. Budapesti Hirlap 1860. 1966.

09.

antus János levele. Mexikó város, Mexikói köztársaság, sept.
8. 1859. Pesti Napló 1860. márc. 10. 2.

10.

Descriptions of three new species of starfishes from Cape St.
Lucas. Proceeding of the Academy of Natural Sciences of
Philadelphia 1860. 568.

11.

szakamerikai levél. Los Martyres-fok, bibortenger, június
12-én. Győri Közlöny 1861. 34.

12.

szakamerikai levél. Los Martyres-fok, bibortenger, június
21-én. Győri Közlöny 1861. 38.

13.

szakamerikai levél. Spiritu Santo sziget, bibortenger, juli-
us 8-án 1860. Győri Közlöny 1861. 46-47.

14.

merikai levél. San-Blas, nyugoti Mexico, július 29. 1860.
Győri Közlöny 1861. 103.

15.

merikai levél. Honolulu a Sanwich szigeteken. September 5-
én. Győri Közlöny 1861. 114-115, 118.

16.

merikai levél. Honolulu a Sandwich szigeteken. September 6-
án 1860. Győri Közlöny 1861. 123, 126.

17.

merikai levél. St. Lukácsfok, kaliforniai félsziget. 7. No-
vember 1860. Győri Közlöny 1861. 146-147.

118.

Amerikai levél. Guaymas, Sonora állam. November 29-én 1860.
Győri Közlöny 1861. 179.

119.

Xántus János levele édesanyjához Észak-Amerikából. Philadel-
phia, Pensylvania okt. 11. 1861. Győri Közlöny 1861. 359.

120.

Utazás nyugoti Mexikóban. Mutatvány a legközelebb megjelenő
munkájából. III. fejezet. San Blas és Tepic. Győri Köz-
löny 1861. 385, 389, 393, 397, 401-402, 405, 409, 413-41
1862. 21, 25, 29, 33, 37, 41, 45.

121.

Creol életmód La-Pazban. In: Gyermekevilág. Irta és összegyű-
tötte Vachott Sándorné. Pest 1861. 37-38. (UKDR. 127-
131 alapján.)

122.

Utazási kaland. Ugyanott 49-59. (UKDR. 2-27. alapján).

123.

Glaubensblüten. Eine Anthologie, gesammelt auf dem Gebiete
der religiösen Dichtung und übersetzt aus dem Ungarische
von Johann v. Xántus. Erlau 1861. Sct. - Stephans-Verein
1581. (Anyjának versfordításai Xántus magyarázataival.)

124.

Reise durch die kalifornische Halbinsel 1858. Petermanns
Mittheilungen 1861. 133-143. (= UKDR. 64-183. Hunfalvy
János szemelvényes fordítása.)

125.

Utasítás a természetrajzi tárgyak gyűjtésére, elkészítésére
megtartására és tovaszállítására. Legujabb, általánosan
elfogadott elvek alapján. Több a szövegbe nyomott ábráva
Kiadta a K.M. Természettudományi Társulat. Pest, 1862.

Eggenberger Ferdinánd magyar akadémiai könyvtárosnál 50 l.

126.

Adatok a tenger természettani földiratóhoz. Magyar Akadémiai Értesítő. A matematikai és természettudományi osztályok közlönye. III. k. 1862. 86-100.

127.

Indítvány az állatkert felállítása tárgyában. Magyar Tudományos Értesítő 1862. 171.

128.

Az amerikai Egyesült-államok utolsó évtizede népességi viszonyai. Sürgöny 1862. dec. 24. l. (= Levelek külföldről XIII. Győri Közlöny 1862. 406, 409-410.)

129.

-y: Emlékezzünk meg mi is Rónay Jácintról. Győri Közlöny 1862. febr. 13. (V.ö. Szinnyi XI. 1151.)

130.

Levelek külföldről. I. Lipcse, június 27-én. Győri Közlöny 1862. 217-218.

131.

Levelek külföldről. II. Bremen, július 4-én. Győri Közlöny 1862. 225-226.

132.

Levelek külföldről. III. Southampton, július 8-án 1862. Győri Közlöny 1862. 277-278.

133.

Levelek külföldről. IV. Az Atlanti Oceánon, New-York gőzös, július 12-én. 1862. Győri Közlöny 1862. 285-286.

134.

Levelek külföldről. V. New-York, Amerika, július 22-én, 1862.

Győri Közlöny 1862. 290.

135.

Levelek külföldről. VI. Philadelphia, július 26. 1862. Győri Közlöny 1862. 297-299.

136.

Levelek külföldről. VII-VIII. Philadelphia, július 27-én 1862. Győri Közlöny 1862. 325-326, 330-331.

137.

Levelek külföldről. IX-X. Harrisburg. - Pensylvánia, július 29. Győri Közlöny 1862. 341-342, 345-346.

138.

Levelek külföldről. XI. Washington, augusztus 29-én 1862. Győri Közlöny 1862. 301-302.

139.

Levelek külföldről. XII. Washington, szeptember 25. 1862. Győri Közlöny 1862. 374.

140.

Levelek külföldről. XIII. Washington, november 20-án 1862. Győri Közlöny 1862. 406, 409-410, 413-414.

141.

A harkályról. Győri Közlöny 1862. 261.

142.

Mazatlan. Győri Közlöny 1862. 157, 161, 165, 169, 177, 181, 185, 189, 197, 201, 205.

143.

Dear Countrymen in the United States. Washington 1862. 4 l.

144.

Levelek külföldről. XIV. Washington, november 30-án 1862. Győri

Közlöny 1863. 2, 6-7, 10-11.

145.

Levelek külföldről XV. Ocean Queen gőzösön Saint Domingo sziget mellett. - Decz. 19-én 1862. Győri Közlöny 1863. 153-154, 157-158.

146.

Levelek külföldről. XVII. (sic!). Vanama (sic!), Uj Granada, dec. 21. 1862. Győri Közlöny 1863, 338, 343, 351, 355, 363, 371, 375, 379.

147.

A Xantus és Varga féle ügy Washington 1862 november 16. Jövő 1863 jan. 1, 2, jan. 4. 1-2.

148.

Xantus János levele Amerikából. Lima, Peru ápril 15. 1864. Pesti Napló 1864. jun. 12. 2.

149.

Levelezés. New-York, jun. 1. Győri Közlöny 1864. 202.

150.

Amsterdam, Holland, junius 28-án 1864. Győri Közlöny 1864. 213, 217.

151.

Leyden, Holland. Julius 1. 1864. Győri Közlöny 1864. 221, 225.

152.

Washington, Éjszak-Amerika nov. 24. 1862. Győri Közlöny 1863. 228.

153.

Rotterdam, Holland. Julius 2. 1864. Győri Közlöny 1864. 229, 233.

154.

Antwerpen, Belgium. Julius 6. 1864. Győri Közlöny 1864. 237, 241, 245.

155.

Xantus indítványa egy természetrajzi könyvtár felállítása érdekében. Pesti Napló 1864. szept. 17. 1. Győri Közlöny 1864. 293.

156.

Xantus János, észak-amerikai államok consula Manzanilloban, minden gazdákhöz. Falusi Gazda 1864. I. 118.

157.

A magyar nemzeti muzeum érdekében. Pesti Napló 1864. okt. 21. 1.

158.

Xantus levelei az állatkertről. Sörgöny 1864 okt. 7. 1. és okt. 8. 1.

159.

A magyarországi gőzhajózás érdekében. Győri Közlöny 1865. 342-343, 350-351, 358, 366-367.

160.

A magyarországi gőzhajózás érdekében. Új Korszak 1865. 118-119, 137-138. Az utóbbiból Kny. is.

161.

Az amerikai irodalom és könyvészet. Új Korszak 1865. 8-9.

162.

Egy természetrajzi könyvtár felállítása érdekében. A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók 1864. Marosvásárhelyt tartott X. nagygyűlésének munkálatai. Pest 1865. 40-41.

163.
Uj-Jorkból Uj-Granadába. Hazánk s a Külföld 1865. 169-171,
184-187, 203-205, 218-220, 234-235, 250-252, 263-265,
275-278, 298-300, 312-314, 325-326, 341-343, 356-359,
374-375.
164.
A Magyar Nemzeti Múzeum érdekében. Pesti Napló 1865 márc.
16. 2.
165.
Vadászati kirándulás nyugati Mexikóba. Hazánk s a Külföld
1866. 594-597, 612-615.
166.
Jaguárvadászat. Vadász és Versenylap 1866. 411-413.
167.
Amerikai vadászkalandok. Vadász és Versenylap 1867. 181-187,
197-200, 249-253, 273-276.
168.
Egy vadászati kirándulás nyugati Mexikóban. Természetbarátok
és Vadászok Évkönyve 1867. 89-110.
169.
Ueber den amerikanischen Bison. Der Zoologische Garten
(Frankfurt a.M.) 1867. 92-96.
170.
Der Pester Thiergarten am 31. December 1866. Der Zoologische
Garten. (Frankfurt a.M.) 1867. 150-153, 189-191.
171.
László Károly. Egy amerikai mérnök élete. Vasárnapi Ujság
1868. 13-14.

172.

A magyarországi állat- növénycsere egyesület Pesten. Gyógyszerészeti Hetilap 1868. 826-827. (Szontagh Miklóssal.)

173.

List of a collection of dried plants ... by Fort Tejon and vicinity, California 1857-58. 5.

(Vö. Gombocz Endre: A magyar növénytani irodalom bibliográfiája. Bp. 1939.)

174.

Gyöngyhalászat. Hazánk s a Külföld 1869. 442-444. (= UKDR. 109-115.)

175.

A magyar-osztrák kelet-ázsiai expediciótól. Alexandria, Egyiptom, január 9. 1869. Hazánk s a Külföld. 1869. 170.

176.

Levél Ceylon szigetéről. Point de Galle, febr. 9. Fővárosi Lapok 1869. 227.

177.

Még egy levél Ceylonból. Kandy jan. 31. Fővárosi Lapok 1869. 271.

178.

Xántus János hazánkfia Kandyból, Ceylon szigetéről. Hazánk 1869. 58. sz. 3.

179.

Cserei Manó - B. Kaas Ivor: A Keletázsiai expedíció. II. k. A délafrikai gyarmatok. - Singapore és Siam kereskedelmi viszonyairól. Pest 1869. 78. Közlemények a Földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar kir. ministerium köréből. Második évfolyam. III. füzet. (A "Singapore kereskedelmi viszonyairól" és a "Sziami dolgok" c. fejezetek társszerzője.)

180.

Khinai levelek. Ningpo, jul. 10. - Shanghaë, jul. 14. -
Shanghaë, jul. 17. Fővárosi Lapok 1869. 892-893.

181.

A khinai "Rongyos szigetek". Fővárosi Lapok 1869. 966.

182.

Schanghaë, China, aug 9. 1869. Budapesti Szemle. Uj folyam
XV. k. 1869. 265-267.

183.

Chinai geologiai gyűjtemény. A Magyar Tudományos Akadémia
Értesítője 1869. 173.

184.

Spanish Names of Californian Birds. In: California, Geolo-
gical Survey. Ornithology Cambridge, Mass. 1870. 580-
582.

185.

Hazafelé I. "Formosa" gőzösön, A khinai tengeren, nov. 12,
1869. Hazánk s a külföld 1870. 103-106.

186.

Hazafelé II. Macao, (Khina), nov. 25. 1869. Hazánk s a Kül-
föld 1870. 117-119, 131-132.

187.

Hazafelé III. Canton (Khina), dec. 9. 1869. Hazánk s a Kül-
föld 1870. 171-173.

188.

Hazafelé IV. Singapore (Malái szigettenger), dec. 27. 1869.
Hazánk s a Külföld 1870. 186-189.

189.

Hazafelé V. Sarawak (Borneo), január 29. 1870. Hazánk s a

Kul föld 1870. 515-519.

190.

Hazafelé VI. Sarawak (Borneo), március 9. 1870. Hazánk s a
Kul föld 1870. 529-534.

191.

Hazafelé VII. Sarawak (Borneo), april 20. Hazánk s a Kul-
föld 1870. 561-566, 579-580.

192.

Xantus János Sarawakból. Pesti Napló 1870. június 19. 3.

193.

Levél Borneóból. Dr. Friewaldszky (sic!) Jánoshoz intézve.
Fővárosi Lapok 1870. 465.

194.

Borneo szigetén. Vadász- és Versenylap 1870. 203-205, 212-
214, 224-226, 233.

195.

Xantus János következő levelet intézett a vallás- és közok-
tatási miniszter urhoz. Honvéd 1870. 179-180.

196.

Xantus János Sarawakból ismét irt. Győri Közlöny 1870. 211.

197.

Djampang rengeteg, Jáva szigetén. Julius 25. Ország-Világ
1870. 1-2 (Mutatványszám).

198.

Djampang rengeteg, Jáva szigetén. Julius 25. Ország-Világ
1871. 1-2. (= Ország Világ 1871. 1-2.)

199.

A közoktatási miniszter megbízásából 1869/70-ben Keletázsia-
ban országos költségen gyűjtött s a Magyar Nemzeti Muzéum-

ban ideiglenesen kiállított népisme i tárgyak leiró sorozata. Pest, 1871. Rudnyánszky A. könyvnyomdájából 62 l.

200.

Verzeichniss über die im Auftrage des Unterrichts-Ministeriums in den Jahren 1869-70 auf Landesunkosten in Ost-Asien gesammelten und derzeit im ung. National-Museum aufgestellten ethnographischen Gegenstände. Pest, 1871. Rudnyánszky A. 56 l.

201.

Előleges jelentés a keletázsiai kiküldetése alkalmával gyűjtött természeti és népisme i tárgyakról, összekötve egy inditvánnyal a gyűjtött természeti tárgyak kidolgoztatását és kiadását illetőleg. A Magyar Tudományos Akadémia Értesítője 1871. 147-149.

202.

Xántus János levelei Kelet-Ázsiából. Tjandjőer, Jáva sziget aug. 31. 1870. Ország-Világ 1871. 62-63.

203.

A khinai nőkről. Fővárosi Lapok 1871. 228, 331, 335-336.

204.

A magyar népisme i kiállításról. Fővárosi Lapok 1872. 67.

205.

Jáva szigetén. Ország-Világ Naptára 1873. 50-54. (= Ország-Világ 1871. 1-2.)

206.

A tjandjőeri szultán és neje. Ország-Világ Naptára 1873. 62-66. (= Ország-Világ 1871. 62-63.)

207.

Vezető a Magyar Nemzeti Muzéum népisme i gyűjteményében. Második átdolgozott kiadás. Pest 1874. 48 l.

208.

A természettudományok általános haladása. A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók 1874. Győrött tartott XVII. nagygyűlésének munkálatai. Budapest, 1875. 106-113.

209.

Kubinyi Ágoston és Kubinyi Ferencz emlékezete. A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók 1874. Győrött tartott XVII. nagygyűlésének munkálatai. Budapest, 1875. 114-116.

210.

Xantus János Japánról ipartörténeti szempontból, különös tekintettel a japáni papiriparra. Vasárnapi Ujság 1874. 163-164, 178-179, 194-196.

211.

Emlékbeszéd szárhegyi gróf Lázár Kálmán 1. tag felett. Értekezések a természettudományok köréből VI. köt. 1. szám. Budapest, 1875. 12.

212.

Vállas Antal. Reform 1875. jan. 3. 2.

213.

Bancroft irodalmi vállalata. Budapesti Szemle. IX. k. 1875. 118-138.

214.

Látogatás a siámi királynál. Életképek 1876. 279-281, 289-291, 298-299, 307-308, 314-316, 322-323, 332-333.

215.

Az eljátszott sziv. Fővárosi Lapok 1876. 1055, 1061, 1065, 1069. (Novella.)

216.

Néhány hét Ceylon szigetén. Budapesti Szemle 1877. XIII. k. 127-150, 292-349, XIV. k. 120-137, 231-284. és Kny.

217.
Sob Sám Tim Bu. Fővárosi Lapok 1877. 919-920, 925, 929, 932,
939, 943, 947, 953-954.
218.
Az ujév Kinában. Fővárosi Lapok 1877. 1.
219.
A levélbélyegek gyűjtéséről. Fővárosi Lapok 1878. 36-37.
220.
Kik voltak az angol (saxon) herczegek Szent István udvará-
ban, s mi lett belőlök? Századok 1878. 668-669.
221.
Az Ingraham emlékérem. Vasárnapi Ujság 1878. 2.
222.
A föld- és térkép készítéséről. Segédkönyv középiskolák hasz-
nátára. Budapest, 1879. Aigner Lajos kiadása 62 l.
223.
Természettani földrajz. Segédkönyv középiskolák számára s a
nagy közönség használatára. Geikie, Grove, Agassiz, Burke
és Norton rendszere s előadási modora szerint szabadon
dolgozta -. Budapest, 1879. Lampel Róbert könyvkereskedé-
se 183 l.
224.
Uti emlékek Singapore és vidékéről. Győri Közlöny 1879. ápr.
10. l.; ápr. 13. 1-2; ápr. 17. 1-2; ápr. 20. 1-2; ápr. 24.
2; ápr. 27. 1-2; máj. 1. 1-2; máj. 4. 1-2; máj. 8. 1-2;
máj. 11. 1-2; máj. 15. 1-2; máj. 18. 1-2 és kny.
225.
Borneo szigetén 1870-ben tett utazásomról. Földrajzi Közle-
mények 1880. 153-219. és Kny.

226.

A gamelang. Ország-Világ 1880. 398-399.

227.

Pöls. Stájerországi tárca. Fővárosi Lapok 1880. 864-865.

228.

Lubló. Augusztus végén. Fővárosi Lapok 1883. aug. 26. 1-2.

229.

Az új év napja Singaporéban. Fővárosi Lapok 1883. jan. 1.
2-3.

230.

Uti emlékek Luzon szigetéről. Földrajzi Közlemények 1886.
245-286. és Kny.

231.

Uti jegyzetek Sziámból. Földrajzi Közlemények 1887. 1-28.

232.

A Colombiai Egyesült-Államok és a panamai szoros. Földrajzi
Közlemények 1887. 273-318.

233.

A czethalászatról. Földrajzi Közlemények 1888. 28-53. és Kny.

234.

Nyugati Mexikóról. Földrajzi Közlemények 1889. 217-271. és
Kny.

235.

Elnöki megnyitó beszéd. Mondotta a Magyar Földrajzi Társaság
1890 január 23-iki közgyűlésén. Földrajzi Közlemények
1890. 1-4.

236.

R. Bowdler Sharpe. Vasárnapi Ujság 1891. 381-382.

237.

Hermann Antal és Xántus János: A Magyarországi Néprajzi Társaságnak özv. Hunfalvy Pálné urhölgyhöz intézett részvétirata. Ethn. 1892. 118-119.

238.

Xántus János alelnöknek a febr. 20-iki ülést megnyitó beszéde. Ethn. 1892. 118.

239.

Hermann Antal és Xántus János: A Magyar Néprajzi Társaságnak Fail Gábor makói főszolgabíró urhoz intézett elismerő levele. Ethn. 1892. 119-120.

240.

Xántus János alelnök elnöki megnyitója. A Magyar Néprajzi Társaság IV. közgyűlése. 1892 május hó 7-én. Ethn. 1892. 285.

241.

A Magyar Nemzeti Múzeum Ethnographiai Osztályának története, s egy indítvány jövőjét illetőleg. Ethn. 1892. 298-310.

Jegyzet:

Truska, Heliodor: Oesterreichisches Frühlingsalbum. Wien 1854. Staatsdruckerei c. kiadványában a Xántus János neve alatt közölt német nyelvű vers édesanyja költeménye; a kiadvány Xántusra vonatkozó életrajzi adatai nem hitelesek.

Sándor István

Róheim Géza tudományos munkássága

Róheim Géza 1891. szeptember 12-én született Budapesten. Magasabb tanulmányait a budapesti, lipcsei és berlini egyetemen végezte, s a budapesti egyetem bölcsészeti karán földrajztudományból szerzett doktorátust. Már az 1910-es évek elején nagy figyelemmel fordult kora szenzációnak ható mélylélektani kutatásai felé. 1921-ben a pszichoanalízis elveit a néprajz területére alkalmazó tanulmányait a nemzetközi Freud-díjjal jutalmazták, s ez az eredmény általánosan ismertette tette nevét. 1928 és 1931 között a Néprajzi Múzeum ajánló soraival, Ilona görög királyi hercegnő megbízásából, nagyobb kutatóutat tett a természeti népek lakta területeken, Kelet-Afrikában, Szomáli-földön; majd hosszasan időzött Közép-Ausztráliában és az Új-Guinea körüli szigetvilágban, elsősorban Duában /Normanby Island/, végül pedig Kaliforniában, a Yuma indiánok körében. Így most már rendkívül széles ismeretanyag birtokában folytatja tudományos munkáját. 1938-ban azonban elhagyta Európát, végleg New-Yorkba költözött s itt pszichoanalitikusként folytatott magángyakorlatot. 1947-ben a navaho indiánok közt végzett kutatómunkát. Kötetei, részlettanulmányai sajátos szemléletükkel, módszerükkel kora egyik legsajátosabb arcélű egyéniségének mutatják szakterületünk művelői sorában. Bár nem volt elméletirő, a kultúra jelenségeinek mélylélektani értelmezésével rendkívüli figyelmet keltő elvei, kutató eljárása, ötletgazdagsága, tárgyismerete a néprajz kiemelkedő nemzetközi tudományos tekintélyei közt jelölték ki helyét.

Mint önálló terepkutató hazánkról is alapos szakmai tapasztalatokkal rendelkezett, jól ismerte a magyar falvak életrendjét, szokás- és hiedelemvilágát, folklórját. Nem kevésbé gazdag az ó- és újvilág - főként Océánia - egyes természeti népeire vonatkozó tudása. Főfeladatának a kultura jelenségei mögött meghuzódó hatóerők, létrehozó és konzerváló okok feltárását tekintette. Ezek értelmezése végett kereste az európai parasztkulturák jelenségeinek sokat megmagyarázó párhuzamait a természeti népek életrendjében, fordult segítségért kora pszichológiai eredményeihez, elsősorban Sigmund Freud pszichoanalízisének eszmeköréhez és metódikájához. Olyan megközelítési módokat és szempontokat használt, amelyek új távlatokban és összefüggésekben mutatták meg s emberi dokumentokként állították kora elé a kultura jelenségeit. Utjai főként Közép-Ausztráliából és Duau területéről számos értékes tárggyal gyarapították a Néprajzi Múzeum gyűjteményeit, kapcsolata a múzeummal ugyyszólván haláláig fennmaradt. 1953. június 7-én halt meg. Alábbi bibliográfiai kísérletünk csak a megközelítő teljesség igényével készült. Róheim néhány könyvismertetésével kapcsolatban be kellett érünk az ismertetett mű adatainak hozzávetőleges pontosságu számbavételével. Minden további kiegészítést köszönettel veszünk.

1911

1.

Drachen und Drachenkämpfer. Jung-Ungarn. 1911. 12. Heft.
56. és Klny.
Ism. Ethn. 1912. 245.

2.

Sárkányok és sárkányölő hősök. Ethn. 1911. 129-142, 193-209.
és Klny.

3.

Löwenfeld, Leopold: Über die sexuelle Konstitution und andere Sexualprobleme. Wiesbaden 1911, Bergmann. 231.
Ism. Zentralblatt für Psychoanalyse und Psychotherapie.
1911. 283-286.

1912

4.

Samánkodó gyógyítás nyoma egy gyermekversben. Ethn. 1912.
360-362.

5.

Avebury, Lord: Marriage, totemism and religion. London 1911,
Longmans, Green.
Ism. Ethn. 1912. 56-59.

6.

Gerland, Georg: Der Mythos von der Sintflut. Bonn 1912,
A. Marcus-E. Weber.
Ism. Ethn. 1912. 241-243.

7.

Polk-Lore. Vol. XXII. 1911. [London]
Ism. Ethn. 1912. 363-365.

Revue des Traditions Populaires. Tom. XXVI. 1911. [Paris]
Ism. Ethn. 1912. 365.

1 9 1 3

1. Dalékok a magyar néphithez. Bp. 1913, Hornyánszky. 41.

Sámánkodó gyógyítás nyoma egy gyermekversben. 4-7.

Test és lélek. 8-10. A halálmadár. 11-26. Jóslo állatok

kultusza. 27-29. Kiszakadt a menyasszony dunnája. 30-34.

Kedd asszonya. 35-40.

[Folyóiratokban megjelent tanulmányok bővített változatai]

10.

A halál madár. Ethn. 1913. 23-36.

11.

Kedd asszonya. Ethn. 1913. 90-95.

12.

Kiszakadt a menyasszony dunnája. Ethn. 1913. 223-227.

13.

Bleulers antistisches Denken. Zentralblatt für Psychoanalyse
und Psychotherapie. 1913, 4. 70-77.

14.

Zwei Gruppen von Igelsagen. Zeitschrift des Vereins für
Volkskunde in Berlin 1913. 407-414. és Klny.

15.

Frazer, J.G.: The belief in immortality and the worship of
the dead. London 1913, Macmillan.

Ism. Ethn. 1913. 307-310.

16.

Scheftelowitz, Isidor: Das Schlingen- und Netzmotiv im Glau-

ben und Brauch der Völker. Giessen 1912, A. Töpelmann.
Ism. Ethn. 1913. 310-311.

17.

Folk-Lore. Vol. XXIII. 1912. [London]
Ism. Ethn. 1913. 239-241.

1 9 1 4

18.

A varázserő fogalmának eredete. Bp. 1914, Posner. XI, 280 p.
Ism. Bán Aladár. Bp.Sz. 159.köt. 1914.152-158.

19.

Róheim Géza: A medve és az ikrek. Ethn. 1914. 93-97.

20.

Pótló adatok a "Kedd asszonyához". Ethn. 1914. 125-126.

21.

Az északamerikai indiánok védőszellemei. Felolvasás a Néprajzi Társaság ülésén 1913. XI. 26.-án. Ethn. 1914. 62.

22.

Nachtrag zu den Igelsagen. Zeitschrift des Vereins für Volkskunde. 1914. 94.

23.

Klaatsch, Hermann: Die Anfänge von Kunst und Religion in der Urmenschheit. Leipzig 1913. Verl. Unesma.
Ism. Ethn. 1914. 122-123.

24.

Meinhof, Carl: Afrikanische Religionen. 1912. Buchhandlung der Berliner ev. Missionsgesellschaft.
Ism. Ethn. 1914. 121-122.

25.
Meinhof, Carl: Religionen der schriftlosen Völker Afrikas.
I.C.B. Mohr. 1913.
Ism. Ethn. 1914. 122.

26.
Preuss, K.Th: Die geistige Kultur der Naturvölker. Leipzig-
Berlin 1914. Teubner.
Ism. Ethn. 1914. 171-173.

1 9 1 5

27.
Adalékok a finnugorság varázserő-fogalmához. Ethn. 1915.
255-278.

28.
A külső lélek és synonymái a népmesében. Ethn. 1915. 299-301.

29.
A luczaszék. NÉ. 1915. 1-35; 1916. 15-56.

30.
Killing the Divine King. Man. 1915. 26-28.

31.
Heilborn, Adolf: Allgemeine Völkerkunde. Vol. 1-2. Leipzig-
Berlin 1915. Aus Natur- und Geisteswelt 487-488. sz.
Ism. NÉ. 1915. 151.

32.
Jász Géza: A vallás filozófiája. 1.köt. A vallás alapelemei.
Bp. 1915, Franklin. 158.
Ism. NÉ. 1915. 149-150.

1 9 1 6

33.

Az élet fonala. Ethn. 1916. 275-280.

34.

A hamis tanu. Ethn. 1916. 212-221.

35.

Burne, Ch.S.: The Handbook of Folklore. London 1914,
Sidgwick and Jackson.

Ism. Ethn. 1916. 234.

36.

Humborg, L.: Die Hexenprozesse in der Stadt Münster. Münster
1914, Universitäts-Buchhandlung.

Ism. Ethn. 1916. 234.

37.

Söderblom, N.: Das Werden des Gottesglaubens. Untersuchungen
über die Anfänge der Religion. Leipzig 1916, Hinrichs.

Ism. Ethn. 1916. 232-234.

38.

Wundt, Wilhelm: Völkerpsychologie. Bd. 7-8. Die Gesellschaft.
Teil 1-2. Leipzig 1917, Kröner.

Ism. Ethn. 1916(!). 312-314.

1 9 1 7

39.

A kazár nagyfejedelem és a turulmonda. Ethn. 1917. 58-59 és
Kluy.

40.

Néplélektani dolgozatok. Szerk. --. Bp. 1917. Dick.

Ism. -én. [Sebestyén Gyula] Ethn. 1917. 132-133.

41.

Sir Edward B. Tylor halála. Ethn. 1917. 142-143.

42.

Spiegelzauber. Imago 1917. 63-120 p. és Klny.

Ism. Theodor Reik. Imago 1921. 195-197.

1918

43.

A kazár és a magyar nagyfejedelem. Ethn. 1918. 142-145.

44.

Nefanda carmina. Ethn. 1918. 271-276.

45.

Az [ötödik] V. nemzetközi pszichoanalitikai kongresszusról
/1918. szept. 28-29. Budapest./ Ethn. 1918. 316-317.

46.

Psychoanalysis és ethnologia I. Az ambivalentia és a megfordítás törvénye. 2. A symbolumok tartalma és a libido fejlődéstörténete. Ethn. 1918. 49-90, 206-232.

47.

Sir Laurence Gomme /1853-1916./ Ethn. 1918. 169-170.

48.

Bárdossy László: Jegyzetek az állam keletkezésének kérdéséhez.
Bp. 1917. Franklin.

Ism. Ethn. 1918. 300-302.

49.

Clemen, Carl: Die Reste der primitiven Religion im ältesten Christentum. Giessen 1916. Töpelmann.

Ism. Ethn. 1918. 160-162.

50.

Tauern, Otto Deodatus: Patasiwa und Patalima. Leipzig 1918.
Voigtländer.

Ism. Ethn. 1918. 303-304.

51.

Zeitschrift des Vereins für Volkskunde. Berlin 1918.

Ism. Ethn. 1918. 304.

1 9 1 9

52.

Helios (álnév): Allerseelen im Volksbrauch und Glauben.
Pester Lloyd 1919. 213. sz. 1-2. Morgenblatt.

53.

Helios (álnév): Der heilige Nikolaus und sein Tag im Volks-
glauben. Pester Lloyd 1919. 242. sz. 11-12. Morgenblatt.

54.

Spiegelzauber. Leipzig-Wien-Zürich 1919, Internationaler
psychoanalytischer Verlag. 263 p. Internationale Psychoana-
lytische Bibliothek Nr.6.

Ism. Theodor Reik. Imago 1921. 195-196.-L.B. Mitteilungen
der Anthropologischen Gesellschaft in Wien 1920. 75.

1 9 2 0

55.

Adalékok a magyar néphithez. /Második sorozat./ Bp. 1920,
Hornyánszky. IV, 300 p. 2 térk. A finnugorság varázserő-fo-
galmához. 1-25. A külső lélek és synonymái a népmesében.
26-28. Luczaszék. 29-277. 2 térk. Az élet fonala. 278-283.
Nefanda carmina. 284-289. A hamis tanu. 290-299.

[Polyóiratokban megjelent tanulmányok bővített változatai]

6.

Die Bedeutung des Überschreitens. Internationale Zeitschrift für ärztliche Psychoanalyse - Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse. 1920. 242-246.

Ism. Smith Ely Jelliffe. Psychoanalytic Review. 1924.

349.; Clara Willard. Psychoanalytic Review 1926. 254.

7.

Zentral Australian Totemism. (Read at the sixth International Psychoanalytic Congress, The Hague. Sept 8-11. 1920.)

Ism. Internationale Zeitschrift für ärztliche Psychoanalyse - Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse. 1920. 396.

8.

Die Urszene im Traume. International Zeitschrift für ärztliche Psychoanalyse - Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse. 1920. 337-339.

9.

Zur Psychologie der Bundesriten. Imago 1920. 397-399.

1 9 2 1

0.

Ethnologie und Völkerpsychologie. Bericht über die Fortschritte der Psychoanalyse 1914-1919. Vienna 1921. Internationaler psychoanalytischer Verlag. 164-194.

1.

Primitive Man and Environment. International Journal of Psycho-Analysis. 1921. 157-178.

Ism. Smith Ely Jelliffe. Psychoanalytic Review 1924. 82.

2.

Das Selbst. Imago 1921. 1-39, 142-179, 310-348, 453-504 és Klny.

Ism. Louise Brink. Psychoanalytic Review 1925. 471.

63.

Steinheiligtum und Grab. Ethnologische Bemerkungen über Totemismus und Kulturschichten in Australien.

Ism. Internationale Zeitschrift für ärztliche Psychoanalyse - Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse. 1921. 522-525.

1 9 2 2

64.

Ethnology and folk psychology (collective review). International Journal of Psycho-Analysis. 1922. 188-222.

65.

Psycho-analysis and the folk-tale. International Journal of Psycho-Analysis. 1922. 180-186.

66.

The significance of Stepping Over. International Journal of Psychoanalysis 1922. 320-326.

67.

Stone-Shrine and Tomb. Ethnological remarks on totemism and cultured stages in Australia. Author's Abs, with discussion by Ferenczi, S. et al. International Journal of Psycho-Analysis. 1922. 121-127.

68.

Völkerpsychologisches in Freud's Massenpsychologie und Ich-Analyse. Internationale Zeitschrift für ärztliche Psychoanalyse - Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse. 1922. 209-218.

Flügel, John Carl: The psycho-analytic study of the family.
London-New York 1921, Hogarth Pr.-Hafner. I, 259.
Ism. International Journal of Psycho-Analysis. 1922. 379-
385.

70.
Haddon, A.C.: Migrations of Cultures in British New Guinea.
Ism. Imago. 1922. 510.

71.
Lohmeyer, Ernst: Vom göttlichen Wohlgeruch. Heidelberg 1919.
Ism. Imago. 1922. 509.

72.
Werner, Heinz: Die Ursprünge der Metapher. Neuveröffentl.
des Forschungsinst. f. Psychol. No.4. 1919. és Arbeiten
zur Entwicklungspsychologie 1919. 3.
Ism. Imago. 1922. 94-96.

73.
Wundt, Wilhelm: Völkerpsychologie. Bd. 1-10. Leipzig 1900-
1920. Engelmann - A.Kröner.
Ism. Imago. 1922. 253-256.

1 9 2 3

74.
A félszkereső. Pesti Napló 1923. aug. 12. 6.

75.
A magyarok ősvallása. Pesti Napló 1923. jun. 10. 4., jun.
13. 2.

76.
Heiliges Geld in Melanesien. Internationale Zeitschrift für
ärztliche Psychoanalyse - Internationale Zeitschrift für

Psychoanalyse. 1923. 384-401.

77.
Nach dem Tode des Urvaters. Imago 1923. 83-121.
Ism. International Journal of Psycho-Analysis. 1923. 368-370.
78.
The passage of the Red Sea. Man. 1923. 152-155.
79.
Passover and initiation: a postscript to the passage of the Red Sea. Man. 1923. 178.
80.
Bartlett, F.C.: Psychology in relation to the popular story. Folklore 1920. 264.
Ism. Imago. 1923. 143.
81.
Freud, Sigmund: Group psychology and the analysis of the ego. London-Vienna 1922. International Psychoanalytic Pr. VIII, 134.
Ism. — — Ferenczi, S. - Riviere, J. International Journal of Psycho-Analysis. 1923. 183-199.
- 1 9 2 4
82.
Karácsony, az év éjszakája és a győzhetetlen napisten. Min-dent tudok 1924. 9.sz. 2-3.
83.
Elementargedanke, Wanderungstheorie und die Entstehung der Kultur. Pester Lloyd 1924. 273. sz. 5-6. Abendblatt.

4.
ie Sedna-Sage. Imago 1924. 159-177.
Ism. John Carl Flugel. International Journal of Psycho-
Analysis 1925. 483.
5.
rown, J. Tom: Circumcision rites of the Becwana tribes.
Journal of the Royal Anthropological Institute. 1921. 419-
427.
Ism. Imago. 1924. 345.
6.
attani, P.: Das Tatanieren. Basel 1922. Schwabe. 88 p. 16 t.
Bibliogr. 72-85.
Ism. Imago. 1924. 360.
7.
ohen-Portheim, P.: Asien als Erzieher.
Ism. Imago. 1924. 344.
8.
anzel, Th. Wilhelm: Die psychologischen Grundlagen der
Mythologie. Arch. d. Religionswissenschaften. 1922. 430.
Ism. Imago. 1924. 344.
9.
rimble, Arthur: From birth to death in the Gilbert Islands.
Journal of the Royal Anthropological Institut. 1921. 25-
54.
Ism. Imago. 1924. 345.
0.
auer, J.W.: Die Anfänge der Yogapraxis.
Ism. Imago. 1924. 345.
1.
alo, G.: Die Verse in den Sagen und Märchen.

Ism. Imago. 1924. 354-355.

92.

Lévy-Bruhl, L.: Das Denken der Naturvölker. Wien-Leipzig 1921
Branmüller. XXIII, 352.

Ism. Imago. 1924. 248-249.

93.

Lönborg, Sven: Der Klan. Jena 1921, Diederichs. 40.

Ism. Imago. 1924. 345, 349-350.

94.

Löwenthal, J.: Das altmexikanische Ritual tlacacáiliztli
und seine Parallelen in den Vegetationskulten der alten
Welt. Mittheilungen der Anthropologischen Gesellschaft in
Wien. 1922. 1-22.

Ism. Imago. 1924. 348.

95.

Lugn, Pehr: Die magische Bedeutung der weiblichen Kopfbe-
bedeckung im schwedischen Volksglauben. Mittheilungen der
Anthropologischen Gesellschaft in Wien. 1920. 81-106.

Ism. Imago. 1924. 348.

96.

Meier, P.J.: Der Totemismus im Bismarck-Archipel, Melanesien,
Südsee. Anthropos 1920. 532-542.

Ism. Imago. 1924. 343.

97.

Pflug, Walter: Die Kinderwiege, ihre Formen und Verbreitung.
Archiv für Anthropologie 1923. 185-223.

Ism. Imago 1924. 344.

98.

Reitzenstein, F.v.: Ethnoanalyse. Jahreskurse ärztl. Fortbild
1922. 43.

Ism. Imago. 1924. 344.

99.

Rivers, William Halse Rivers: The symbolism of rebirth.

Folk-Lore 1922. 14-33.

Ism. Imago. 1924. 344.

100.

Schmidt, Max: Grundriss der ethnologischen Volkswirtschaftslehre 1-2. Stuttgart 1920-1921. Enke. 222, 236.

Ism. Imago. 1924. 354.

101.

Seler-Sachs, Caecilie: Frauenleben im Reiche der Azteken.

Berlin 1919.

Ism. Imago. 1924. 353-354.

102.

Thurnwald, Richard: Die Gemeinde der Bânaro. Zeitschrift für vergleichende Rechtswissenschaft. 1920. 362-576., 1921. 68-219.

Ism. Imago. 1924. 344, 351-352.

103.

Thurnwald, Richard: Die Psychologie des Totemismus. Anthropos 1917-18. 1096-1113., 1919-20. 496-531.

Ism. Imago. 1924. 344.

104.

Seller, Moritz: Die Knabenweihen. Arbeiten aus dem völkerkundlichen Institut der Universität, Bern 1923. 160.

Ism. Imago. 1924. 346-347.

1 9 2 5

105.

Magyar néphit és népszokások. Bp. 1925. Athenaeum. 342.

Ism. Bálint Alice. Századunk. 1928. 181-183.

106.

Arunta and Marind-Anim. Anthropologiai Füzetek 1925. II. 31-35, 80-85; 1928. III. 1-3. sz. 40-48.

107.

A táltos. Mindent tudok. 1925. 8. sz. 12-13.

108.

Tavaszi népszokások. Mindent tudok 1925. 2o. sz. 8-9.

109.

Australian Totemism. A Psychoanalytic Study in Anthropology. London 1925. Allen and Unwin. 487. 9 térk.

Ism. John Carl Flugel. International Journal of Psycho-Analysis. 7: 260-274. Bálint, A. Imago. 1927. 541-549. C.G.S. Man. 1926. 61-64.

110.

Cú-chulainn and the origin of totemism. Man. 1925. 85-88.

111.

The pointing bone. Journal of the Royal Anthropological Institute. 1925. 90-114. 2 térk.

Ism. John Carl Flugel. International Journal of Psycho-Analysis. 1925. 483.-John Carl Flugel. Imago. 1928. 528-529.

112.

The Scapegoat. 1925. [Impressuma ismeretlen]

Ism. Smith Kly Jelliffe. Psychoanalytic Review. 1926. 235.

113.

Der Ursprung des Krieges. Pester Lloyd 1925. 58. sz. 9-10. Morgenblatt.

1 9 2 6

114.

Hungarian calendar customs. Journal of the Royal Anthropological Institute. 1926. 361-384. 2 t. és Klny.

115.

Social anthropology: a psychoanalytic study in anthropology and a history of Australian totemism. New York 1926. Boni and Liveright. 487.

Ism. John Carl Flugel. International Journal of Psycho-Analysis. 1926. 260-274. - Balint, A. Imago. 1927. 541-549.

116.

Der Karneval im Volksglauben. Pester Lloyd 1926. 25.sz. 10-11. Morgenblatt.

117.

Die Völkerpsychologie und die Psychologie der Völker. Imago 1926. 273-291.

118.

Die wilde Jagd. Imago 1926. 465-477.

1 9 2 7

119.

Discussion of lay analysis. International Journal of Psycho-Analysis. 1927. 244-246.

120.

Diskussion der Laienanalyse. Internationale Zeitschrift für ärztliche Psychoanalyse - Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse 1927. 101-107, 232-233.

121.

Mondmythologie und Mondreligion. Eine psychoanalytische Studie. Imago 1927. 442-537. és Klny.

122.

Die Urformen und der Ursprung des Eigentums. Internationales Archiv für Ethnographie 1927. 1-28.

123.

Urformen und Wandlungen der Ehe. Marcuse, M.: Die Ehe. Berlin 1927. Marcus et Weber. 21-52.

124.

Die Urheber der Primitiven und die Religion der Andamanesen-Pygmäen.

Ism. Internationale Zeitschrift für ärztliche Psychoanalyse - Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse. 1927. 479.

1 9 2 8

126.

Magyar néphit és népszokások. Bp. [1928], Athenaeum. 342.
Élet és tudomány 18.sz.

127.

A pszichoanalízis, a kritikus és a magyar folklóre. /Válasz Solymossy Sándor kritikájára a Napkeletben./ Századunk 1928. 572-577.

128.

The gods of primitive man and the religion of the Andamanesian pygmies. (Report loth Int. Cong. Psychoanal. 1927.) Psycho-

analytic Review 1928. 105-106.

129.

Mother Earth and the Children of the Sun. Jubilee Congress of the Folklore Society. 1928. London Wm. Glaiser. 238-264.

130.

Zur Deutung der Zwergsagen. Internationale Zeitschrift für ärztliche Psychoanalyse - Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse. 1928. 95-105.

1 9 2 9

131.

Dying Gods and Puberty Ceremonies. Journal of the Royal Anthropological Institute. 1929. 181-197. 3 t.

132.

La psychologie raciale et les origines du capitalisme chez les primitifs. Revue Française de Psychoanalyse. 1929. 122-149.

1 9 3 0

133.

Animism, Magic and the Divine King. London 1930. Kegan Paul - Trench-Trubner. XVIII, 390.

Ism. T.J.A. Yates. Man. 1931. 233-234. - Raymond de Saussure. Revue Française de Psychoanalyse. 1930-31. 406-411.

134.

"Zur Deutung der Zwergsagen". Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse. 16. 1930.

1932

135.

A csurunga népe. Bp. 1932. Leblang K. 331. 25 t.

Ism. Bartucz Lajos. Ethn. 1932. 177-178.-Bálint, A. Imago. 1933. 564-567.

136.

A nankuru. Ethn. 1932. 142-154.

137.

Animism and Religion. Psychoanalytic Quarterly 1932. 59-112.

138.

Die Psychoanalyse primitiver Kulturen. Imago 1932. 297-563.

139.

Psychoanalysis of Primitive Cultural Types. The International Journal of Psycho-Analysis. 1932. 2-224.

Ism. William Morgan. American Anthropologist. 1932. 705-710.-C.W.M. Hart. Man. 1936. 126.

140.

La psychologie de la zone de culture de l'Australie Centrale. (Tr: Frois-Wittmann, J.) Revue Française de Psychoanalyse. 1932. 230-274.

141.

Telepathy in a Dream. Psychoanalytic Quarterly 1932. 277-291.

Ism. Otto Fenichel. Imago. 1933. 564.

1933

142.

A primitív ember. Lélekelemzési tanulmányok. Bp. 1933. 9-29.

143.

Women and their Life in Central Australia. Journal of the Royal Anthropological Institute. 1933. 207-265.

Ism. Money-Kyrle, R. International Journal of Psycho-Analysis. 1934. 471. [A.P.Elkin] Oceania. 1934-35. 248-249.

144.

Driberg, J.H. At Home with the Savage.

Ism. Imago. 1933. 418-420. International Journal of Psycho-Analysis. 1933. 450-452.

145.

Fortune, Reo Franklin: Sorcerers of Dobu. New York 1932, Dutton. XII, 318.

Ism. Psychoanalytic Quarterly 1933. 339-340.

146.

Goldenweiser, A.: History, Psychology and Culture. New York 1933, Knopf. XII, 475.

Ism. International Journal of Psycho-Analysis. 1933. 448-450.

147.

Paxton, E.H.: An Egyptian Childhood; The Autobiography of Taha Hussein.

Ism. International Journal of Psycho-Analysis. 1933. 452.

148.

Reich, Wilhelm: Der Einbruch der Sexualmoral. Berlin 1932.

Verlag für Sexualpolitik. XVI, 137.

Ism. Imago. 1933. 552-561.

1 9 3 4

149.

Ádám álma. Nyugat. 1934. 2. köt. 323-325.

150.

The Evolution of Culture. International Journal of Psycho-Analysis. 1934. 15: 387-418.

151.

Primitive High Gods. Psychoanalytic Quarterly 1934. 1-133. és Klny.

152.

Psycho-analysis of Primitive Cultural-Types. London 1934. Bailliere-Tindall and Cox. 224. 4 t.

153.

The Riddle of the Sphinx or Human Origins. London 1934. Hogarth Pr. 302.

154.

The Study of Character Development and the Ontogenetic Theory of Culture. (Evans-Pritchard, E.E.; Firth, Raymond; Malinowski, Bronislaw; Schapera, Isaac. Essays Presented to C.G. Seligman. London 1934. Kegan Paul. 281-292.)

155.

Deacon, B.: Malekula, a Vanishing People in the New Hebrides. Ism. International Journal of Psycho-Analysis. 1934. 483-484.

156.

Halliday, W.R.: Indo-european Folk-Tales and Greek Legends. Cambridge 1933. University Pr.
Ism. International Journal of Psycho-Analysis. 1934. 484.

157.

Mead, M.: The Changing Culture of an Indian Tribe. Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1934. 654.

158.

Powdermaker, Hortense: Life in Lesu: the Study of a Melanesian Society in New Ireland. New York 1933. W.W. Norton. 352.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1934. 145-146.

159.

Radin, P.: Social Anthropology.

Ism. International Journal of Psycho-Analysis. 1934. 360-361.

160.

Seligman, C.G.: Egypt and Negro Africa: a Study in Divine Kingship. London 1934. Routledge. 82. 2 t. 1 ték.

Ism. International Journal of Psycho-Analysis. 1934. 483.

161.

Spier, Leslie: Yuman tribes of the Gila River. Chicago 1933. Chicago Pr.

Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1934. 654.

1 9 3 6

162.

A pszichoanalízis tudományos jelentősége. - Sigmund Freud nyolcvanadik születésnapjára. Századunk 1936. 194-195.

163.

Freud (Sigismund) and Anthropology. Freud's 80th Birthday. Man. 1936. 76-78.

164.

Freud and Anthropology: a Correction. Man. 1936. 104.

165.

Benedict, Ruth: Patterns of Culture. New York 1934. Houghton Mifflin. XIII, 291.

Ism. British Journal of Medical Psychology. 1936. 249-250.

166.

Evans-Pritchard, E.E. et al (Eds.) Essays presented to C.G. Seligman. London 1934. Kegan Paul-Trench-Trubner. IX, 385. 17 t.

Ism. International Journal of Psycho-Analysis. 1935. 239-241.-Imago. 1936. 495-497.

167.

Culwick, A.T. - G.M.: Ukena of the Rivers. London 1935. G. Allen.

Ism. British Journal of Medical Psychology. 1936. 261.

168.

Unwin, J.D.: Sex and Culture. London 1934. Oxford University Pr. XVI, 676.

Ism. International Journal of Psycho-Analysis. 1936. 243-245.-Imago. 1936. 503-505.

169.

Van Gulik, R.H.: Hayagriva. The Mantrayanic Aspect of Horse-Cult in China and Japan. Leiden 1935. Brill. 103. Suppl. zu Bd. 33. Internationales Archiv für Ethnographie.

Ism. British Journal of Medical Psychology. 1936. 256-257.

1 9 3 7

170.

The Nescience of the Aranda. British Journal of Medical Psychology. 1937. 343-360. 6s Klny.

171.

Death and Mourning Ceremonies at Normanby Island. Man. 1937. 59-60.

172.

Blackwood, B.: Both Sides of Buka Passage. Oxford 1935.

Clarendon Pr.

Ism. British Journal of Medical Psychology. 1937. 85-86.

173.

Lincoln, J.S.: The dream in Primitive Cultures. London 1936.

Cresset Pr. XIII, 359.

Ism. British Journal of Medical Psychology. 1937. 156-158.

174.

Malinowski, B.: Coral Gardens and Their Magic. A Study of the Methods of Tilling the Soil and of Agricultural Rites in the Trobriand Islands.

Ism. British Journal of Medical Psychology. 1937. 158-159.

175.

Shirokogoroff, S.M.: Psychomental Complex of the Tungus.

London 1935. Kegan Paul-Trench-Trubner. XVI, 469.

Ism. International Journal of Psycho-Analysis. 1937. 342-343.

1 9 3 8

176.

Buxton, L.H.: Custom is King: Essays presented to R.R. Marett on his 70th Birthday. London 1936. Hutchinson. XIII, 325.

Ism. British Journal of Medical Psychology. 1938. 138-139.

177.

Frazer, J.G.: Totemica. London 1937. Macmillan. XII, 518.

Ism. International Journal of Psycho-Analysis. 1938. 371-372.

178.

Jones, E.H.: The Earth Goddess. A study of Native Farming on

the West African Coast. London 1936. Longmans.
Ism. International Journal of Psycho-Analysis. 1938. 372.

179.

Laubscher, B.J.: Sex, Custom and Psychopathology. London
1937. G. Routledge. XV, 347. 15 t.
Ism. International Journal of Psycho-Analysis. 1938. 366-
368.

180.

Montagu, M.F.Ashley: Coming into being among the Australian
Aborigines.
Ism. International Journal of Psycho-Analysis. 1938. 156-
157. British Journal of Medical Psychology. 1938.
379.

181.

Pritchard, E.E.: Witchcraft, Oracles, and Magic among the
Azande. Oxford 1937, Clarendon Pr. XXV, 558. 34 t.
Ism. International Journal of Psycho-Analysis. 1938. 372-
373.

1 9 3 9

182.

Correspondence. Oceania 1938-39. 233-234.

183.

The Covenant of Abraham. International Journal of Psycho-
Analysis. 1939. 452-459.
Ism. Otto Fenichel. Psychoanalytic Quarterly 1943. 145.

184.

Racial Differences in the Neuroses and Psychoses. Psychiatry.
1939. 375-390.

185.

La Barre, Weston: The Peyote Cult. New Haven 1938. Yale University Pr. 174.

Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1939. 248-249.

186.

Hudson, A.E.: Kazak Social Structure.

Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1939. 249-250.

1 9 4 0

187.

The dragon and the Hero. The American Imago. 1940. No.2. 40-49.; No. 3. 61-94.

Ism. Ralph R. Greenson. Psychoanalytic Quarterly. 1943. 600.

188.

Dreams of a Somali Prostitute. Journal of Criminal Psychopath. 1940. 162-170. és Klny.

Ism. Otto Fenichel. Psychoanalytic Quarterly 1942. 609.

189.

Freud and Cultural Anthropology. Psychoanalytic Quarterly 1940. 9: 246-255.

190.

The Garden of Eden. Psychoanalytic Review. 1940. 1-26; 177-199.

Ism. Klein, E. Psychoanalytic Quarterly. 1943. 149-150; Clara Thompson. International Journal of Psychoanalysis. 1940. 480-481.

191.

Magic and Theft in European Folklore. Journal of Criminal Psychopathology. 1940. 54-61. és Klny.

Ism. Gero, G. Psychoanalytic Quarterly. 1942. 11: 609.

192.

Professional Beauties of Normanby Island. American Anthropologist. 1940. 657-661. 1 t.

Ism. Gero, G. Psychoanalytic Quarterly. 1942. 454-455.

193.

Society and the Individual. Psychoanalytic Quarterly 1940. 526-545. és Klny.

Ism. Briebl, W. International Journal of Psycho-Analysis. 1942. 179.

1 9 4 1

194.

Method in Social Anthropology and Psychoanalysis. Man 1941. 109-113.

Ism. August Stärcke. International Journal of Psycho-Analysis. 1942. 41.

195.

Myth and Folk-Tale. American Imago. 1941. 2: 266-279.

196.

Play Analysis with Normanby Island Children. American Journal of Orthopsychiatry - a Journal of Human Behavior. 1941. 524-530.

197.

The Psycho-analytic Interpretation of Culture. International Journal of Psycho-Analysis. 1941. 147-169.

198.

Die psychologische Deutung des Kulturbegriffs. Internationale Zeitschrift für ärztliche Psychoanalyse - Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse. 1941. 9-31.

99.
Laboaine, a War God of Normanby Island. Transactions of the
New York Academy of Sciences. 1941. 130-134.

200.
Lender, Laretta: Behavior Problems in Negro Children.
Psychiatry. 1939. 213-228.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1941. 509.

201.
Haas, H.F.: How to Psychoanalyse the Bible. Orangeburg 1939.
Haas Publication Committee. 116.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1941. 681.

202.
Powdermaker, Hortense: After Freedom. New York 1939. Viking
Pr. 408.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1941. 168.

1 9 4 2

203.
Magic and the Unconscious. Man. 1942. 96.

204.
The Origin and Function of Culture: I. Delayed Infancy.
Psychoanalytic Review 1942. 131-164.
Ism. Martin Grotjahn. Psychoanalytic Quarterly 1944. 524.

205.
The Primal Horde and Incest in Central Australia. Journal of
Criminal Psychopath. 1942. 454-460.
Ism. Miller, M.L. Psychoanalytic Quarterly 1944. 129.

206.
Transition rites. Psychoanalytic Quarterly 1942. 336-374.

207.

La Barre, Weston: The Psychopathology of Drinking Songs.
Psychiatry 1939. 203-212.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1942. 140.

208.

Darlington, H.S.: The Meaning of Head Hunting. Psychoanalytic
Review 1939. 55-68.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1942. 270.

209.

Knowles, Nathaniel: The Torture of Captives by the Indians
of Eastern North America. Proceedings of the American
Philosophical Society. 1940. 151-225.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1942. 594.

210.

Mead, M.: Plot in Culture.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1942. 280.

211.

Meier, J.: The Orphan Child among the Gunantuna.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1942. 593-594.

212.

Osgood, C.: Ingalik Material Culture.
Ism.: Psychoanalytic Quarterly. 1942. 594.

1 9 4 3

213.

The Origin and Function of Culture. New York 1943. VI, 107.
Nervous and Mental Disease Monographs Series No. 69.
Ism. McCord, Fletcher. Journal of American Folklore. 1944.
292.-Alexander, Franz. Psychoanalytic Quarterly. 1945.
398-401.-Dégh Linda. Ethn. 1947. 134-136.

214.
Children's Games and Rhymes in Duau (Normanby Island). American Anthropologist 1943. 99-119.
215.
Psychoanalysis in 1943. Magyar Forum 1943. 20-22.
216.
Sublimation. Psychoanalytic Quarterly. 1943. 338-352.
217.
Fyfe, H.: Illusion of National Character.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1943. 281-282.
218.
Lowie, Robert H.: An Introduction to Cultural Anthropology.
New York 1940. Farrar-Rinehart. 584.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1943. 279-280.
219.
Mead, M.: The Mountain Arapest II. Supernaturalism.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1943. 425-427.
220.
Miller, Neal E. - Dollard, John: Social Learning and Imitation. New Haven 1941. Yale University Pr. 341.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1943. 280-281.
- 1 9 4 4
221.
War, crime and the covenant. Journal of Criminal Psychopath. 1943. 4: 731-754.; 5: 143-165, 363-405.; 1944. 5: 597-626, 813-846.
Ism. Mohr, G.J. Psychoanalytic Quarterly. 1946. 115-116.

222.

Alcoholic Hallucinations. Quart.J.Stud.Alcohol 1944. 450-482.

223.

Review of Bateson and Mead. Psychoanalytic Quarterly 1944.

224.

Bateson, Gregory - Mead, Margaret: Balinese Character.
Special Publ. of the New York Academy of Sciences 1942.
Vol.2. 227.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1944. 250-253.

225.

Demerath, N.J.: Schizophrenia among Primitives.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1944. 394.

226.

Feldman, Sándor: The Blessing of the Kohenites. American
Imago 1941. 296-322.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1944. 398-399.

227.

Henry, Jules: Jungle People: a Kaingang Tribe of the High-
lands of Brazil. New York 1941. Augustin. X, 215.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1944. 253-255.

228.

Schapera, I.: Married Life in an African Tribe.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1944. 114-115.

229.

Sterba, R.: A Dutch Celebration of a Festival. American
Imago. 1941. 205-208.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1944. 264.

230.

The Eternal Ones of The Dream. New York (1945), International Universities Pr. XIII, 270. 2 t.

Ism. Martin Grothjahn. Psychoanalytic Quarterly.

1946. 249-250.; Clark Wissler. Journal of American

Folklore. 1946. 338-339.; Wagner L. Ethn. 1947.

142-144.; Brenda Z. Seligman. Man. 1950. 67.

231.

War, Crime and the Covenant. New York 1945. Medical Journal Pr. Monticello. V. 160. /Journal of Clinical Psychopathology Monograph Series 1./

Ism. G.J. Mohr. Psychoanalytic Quarterly. 1946. 115-116.;

Morris Edward Opler. American Anthropologist. 1946.

459-461.; Wagner L. Ethn. 1947. 139-140.; Brenda Z.

Seligman. Man. 1950. 47.

232.

Animism and dreams. Psychoanalytic Review. 1945. 62-72.

233.

"Aphrodite, or the woman with a penis." Psychoanalytic Quarterly 1945. 350-390.

234.

Charon and the Obolos. Psychiatric Quarterly Suppl. 1945.

160-196.

235.

Masturbation Fantasies. Psychiatric Quarterly 1945. 656-673.

236.

Mito y legenda. (Tr.: Vega, Horacio G.) Revista de Psicoanálisis (Buenos Aires) 1945. 134-148.

Ism. Richard Sterba. Psychoanalytic Quarterly. 1944. 127-128.

237.

Sublimation. The Yearbook of Psychoanalysis. New York 1945.
I. 109-120.

238.

Ackerknecht, Erwin H.: Psychopathology, Primitive Medicine
and Primitive Culture. Bulletin of Hist.Med. 1943.30-67.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1945. 145.

239.

Du Bois, Cora: The people of Alor. A Social Psychological
Study of an East Indian Island. Minneapolis 1944. Univer-
sity Minnesota Pr. XVI, 654.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1945. 239-242.

240.

Devereux, George - Loeb, Edwin: Some Notes on Apache Crimina-
lity. Journal of Criminal Psychopathology 1943. 424-430.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1945. 421.

241.

Henry, Jules - Henry, Zunia: Doll Play of Pilaga Indian
children. New York 1944. American Orthopsychiat. Ass.133.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1945. 549-551.

242.

Kelley, Douglas M.: Mania and the Moon. Psychoanalytic
Review 1942. 406-426.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1945. 265.

1 9 4 6

243.

Ceremonial Prostitution in Duau. (Normanby Island.) Journal
of Criminal Psychopathology. 1946. 753-764.

244.
The Oedipus Complex and Infantile Sexuality. Psychoanalytic Quarterly. 1946. 190-508.
245.
Saint Agatha and the Tuesday women. International Journal of Psycho-Analysis. 1946. 27: 119-126.
Ism. Herbert A. Wiggers. Psychoanalytic Quarterly. 1948. 556. Psychoanalytic Review. 1950. 90.
246.
Teiresias and Other Seers. Psychoanalytic Review 1946. 314-334.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1948. 287.
247.
Yaboine, a War God of Normanby Island. Oceania. 1945-46. 210-233, 319-336.
248.
Bergler, E.-vel: The Psychology of Time Perception. Psychoanalytic Quarterly. 1946. 190-206.
249.
Darlington, H.S.: The Fear of False Teeth. Psychoanalytic Review. 1944. 181-194.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1946. 397-398.
250.
Kluckhohn, Clyde: Navaho Witchcraft. Cambridge 1944. Peabody Museum. 149.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1946. 116-120.

1 9 4 7

251.
Dream Analysis and Field Work in Anthropology. Psychoanalysis

and the Social Sciences. 1947. 87-130.

252.

Foreword. Psychoanalysis and the Social Sciences. 1947. 7-8.

253.

Interpretacion psicoanalitica de la cultura. (Tr: Litter, V.)

Revista de Psicoanálisis. Buenos Aires. 1947. 153-179.

Ism. Martin Grotjahn. Psychoanalytic Quarterly. 1943. 590.

254.

An Old-fashioned Reply to a Modern Reviewer. American Anthropologist. 1947. 157-158.

255.

Psychoanalysis and Anthropology. Psychoanalysis and the Social Sciences. 1947. 9-33.

256.

The Story of the Light that Disappeared. The Indian Psychoanalytical Society. 51-85. 1947. és Klny.

257.

Kluckhohn, Clyde - Leighton D.: The Navaho. Cambridge 1946. Harvard University Press. 258.

Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1947. 259-261.

1 9 4 8

258.

The Bear in the Haunted Mill. American Imago. 1948. 70-82.

259.

The Divine Child. Journal of Criminal Psychopathology. 1948. 309-323.

260.
Metamorphosis. American Imago. 1948. 167-172.
261.
The Origin of the Ideal. Sāmiksā 1948. 2(4) 1-13.
262.
Psychoanalysis and Anthropology. Psychoanalysis today. 1948.
381-395.
263.
The Song of the Sirens. Psychiatric Quarterly. 1948. 18-44.
Ism. Biernoff, J. Psychoanalytic Quarterly. 1949. 263.
264.
The Thread of Life. Psychoanalytic Quarterly. 1948. 471-486.
265.
Witches of Normanby Island. Oceania 1948. 279-308. és Klny.
266.
Bonaparte, Marie: Myths of War. London 1947. Imago Publishing
Company. 161.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1948. 535-537.
267.
Fromm, Erich: Man for Himself. New York 1947. Rinehart. XIV,
254.
Ism. International Journal of Psychoanalysis. 1948. 138-
139.
268.
Leighton, D. - Kluckhohn, Clyde: Children of the people.
Cambridge 1947. Harvard University Pr. XI, 277.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1948. 413-416.

1 9 4 9

269.

The magical function of the dream. International Journal of Psycho-Analysis. 1949. 172-177.

Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1951. 489.

270.

The symbolism of subincision. American Imago. 1949. 321-328.

271.

Technique of dream analysis and field work in anthropology. Psychoanalytic Quarterly. 1949. 471-479.

Ism. Jones, Lucy. Revue Française de Psychoanalyse. 1942. 454-455.

272.

Tom, Tit, Tot. Psychoanalytic Review. 1949. 365-369.

273.

Schwab, G.: Tribes of the Liberian hinterland. Cambridge 1947.

XIX, 526. 43 t. 1 térk. Papers of the Peabody Museum of American Archaeology and Ethnology. Harvard University. Vol. 31.

Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1949. 522.

1 9 5 0

274.

Psycho-analysis and Anthropology: Culture, Personality and the Unconscious. New York 1950. International Universities Pr. XV, 496.

Ism. Adam Curle. Man. 1951. 79.; Ronald M. Berndt. Oceania. 1951-52. 242-243.; G. Devereux. Psychoanalytic Quarterly. 1951. 453-457.

275.

Dreams of Women in Central Australia. Psychiatric Quarterly
Suppl. 1950. 35-64.

276.

Fire in the Dragon. American Imago. 1950. 163-172.

278.

The Oedipus Complex, Magic and Culture. Psychoanalysis and
the Social Sciences. 1950. 173-228.

278.

The Psychology of Patriotism. American Imago. 1950. 3-19.

279.

Totemism in Normanby Island. Mankind. 1950. 189-195.

280.

The Tragedy of Man. Sämiksä 1950. 102-132.

281.

Leighton, Alexander H. - Leighton, Dorothea C. - Opler,
Catherine: Gregorio, the hand-trembler. A psychobiological
study of a Navaho Indian. Cambridge 1949. XIV, 177. Pa-
pers of the Peabody Museum of American Archaeology and
Ethnology. Harvard University. Vol. 40. No.1.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1950. 110-111.

1 9 5 1

282.

Psychoanalysis and the Social Sciences. Vol. 1-3. Ed. by --.
New York 1947-1951. International Universities Pr. Vol. I.
427.; Vol. II. 329.; Vol. III. 312.
Ism. Vol. I. George Devereux. American Anthropologist.
1948. 535-540.; Brenda Z. Seligman. Man. 1950. 62-63.;
Vol. III. J.M. Mogy. Man. 1951. 157.

283.

Hungarian Shamanism. Psychoanalysis and the social sciences.
1951. 131-169.

284.

Mythology of Arnhem Land. American Imago. 1951. 181-187.

285.

Jung, C.G. - Kerényi, C.: Essays on a Science of Mythology.
New York 1949. Pantheon Books. 289.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1951. 464-466.

1 9 5 2

286.

The Anthropological Evidence and the Oedipus Complex.
Psychoanalytic Quarterly. 1952. 537-542.

287.

The Evil Eye. American Imago. 1952. 351-363.

288.

Notes on Friedman, J. et Cassel, S.: Odysseus: The Return of
the Primal Father. Psychoanalytic Quarterly. 1952. 602.

289.

The Panic of the Gods. Psychoanalytic Quarterly. 1952. 92-
106.

290.

Berdt, Ronald M.: Kunapipi. Melbourne 1951. F.W. Cheshire.
223.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1952. 427-428.

291.

Codere, H.: Fighting with Property.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1952. 120-121.

292.

Onians, Richard Broxton: The Origins of European thought about the body, the mind, the soul, the world, time and fate. Cambridge 1951. University Pr. 547.
Ism. Psychoanalytic Quarterly. 1952. 562-563.

1 9 5 3

293.

Fairy tale and dream. The Psychoanalytic Study of the Child. New York 1953. 394-403.

294.

The gates of the dream. New York 1953. International Universities Pr. VIII, 554.
Ism. David M. Schneider. American Anthropologist. 1954. 299-300.

295.

Hansel and Gretel. Bulletin of the Menninger Clinic. 1953. 90-92.

296.

The language of birds. American Imago. 1953. 3-14.

297.

Telepathy in a dream./Psychoanalysis and the Occult. Red. Georg Devereux. New York. 1953. International Universities Pr. 147-157./

298.

The wolf and the seven kids. Psychoanalytic Quarterly. 1953. 253-256.

1 9 5 4

299.

Hungarian and Vogul mythology. New York 1954. J.J. Angustin
Publisher. I, 86. /Monographs of the American Ethnological
Society XIII./

ism. D.W. Gundry. Man. 1955. 30.; Erich R. Wolf. American
Anthropologist. 1955. 1337-1338.; Dömötör Tekla.
Ethn. 1958. 176-178.

300.

The Language of Birds. The Yearbook of Psychoanalysis. New
York 1954. I. 229-237.

301.

Wedding Ceremonies in European folklore. Sämiksä 1954. 8(3).

1 9 5 5

302.

Magic and schizophrenia. New York 1955. International Uni-
versities Pr. VIII, 230.

ism. Mervyn Meggitt. Oceania. 1955-56. 236-238.; Helford E.
Spiro. American Anthropologist. 1958. 167-168.

303.

Some aspects of Semitic monotheism. Psychoanalysis and the
social sciences. 1955. 169-222.

1 9 5 6

304.

The individual, the group and mankind. (Posthumously ed.:
Werner Muensterberger.) Psychoanalytic Quarterly. 1956.
1-10.

1 9 5 8

05.

he Western tribes of Central Australia their sexual life.
Psychoanalysis and the social sciences. Vol. 5. 1958.
221-245.

Varga Mária

**A népi butorkutatás történetéhez:
Fritz Krüger munkái**

A népi butor kutatása nem dicsekedhet nagy multtal. Az egy-egy nép anyagát összefoglaló kötetek közül alig 40 é-
ve jelent meg az első mű, Rudolf Uebe könyve a német népi bu-
torokról /Deutsche Bauernmöbel. Berlin, 1924/, rövidesen kö-
vette ezt Emile Bayard könyve a franciákról /Les meubles rus-
tiques régionaux de la France. Paris, 1925/ és Sigurd Erixoné
a svédekről /Möbel och heminredning i svenska bygder. I-II.
Stockholm, 1925-26/. Az előrehaladás általában ezek után sem
mondható gyorsnak; jellemző, hogy a német népi butor legrész-
letezőbb áttekintését máig Uebe említett kötete adja, amit az
azóta megjelent összevontabb ismertetések, Konrad Hahm /Deut-
sche Bauernmöbel. Jena, 1939/, Joseph Maria Ritz /Bauernmöbel.
Leipzig, 1939; Deutsche Bauernmöbel. Darmstadt, 1953/ és
Friedrich Döppe /Deutsche Bauernmöbel. Leipzig, 1955/ munkái
annak ellenére sem tudtak helyettesíteni, hogy Uebe könyve
sem mondható teljesnek. A legtöbb összefoglaló kiadvány a
francia vidéki butorokról készült - igaz, elsősorban a mű-
gyűjtés igényeinek megfelelően, általában kevés szöveggel, de
gazdag képanyaggal -, ilyenek Albert Maumené /Les beaux meub-
les régionaux des provinces de France. Paris, 1952/, Joseph
Stany Gauthier /Le mobilier des vieilles provinces français.
Paris, s.d.; Le mobilier des vieilles provinces de France.
Paris, s.d./ munkái, továbbá legutóbb a Meubles et Ensembles
c. sorozat Franciaország különböző tájainak népi butorát be-
mutató hét kötete. Igen tanulságos Suzanne Tardieu összefog-
lalása, aki a datált francia népi butort tekinti át /Meubles
régionaux datés. Paris, 1950/. Módszerességében és sokolda-
luságában azonban mindez korántsem állítható Erixonnak emli-
tett nagy műve mellé, amelyet idővel részletesen átdolgozva,
kiszélesítve adott újra közzé /Folklig möbelkultur i svenska

bygder. Stockholm, 1938/. Ehhez a mintaszerű feldolgozáshoz eddig egyedül Axel Steensberg alapos összefoglalása volt hasonlítható a dán népi butorokról /Danske bondemøbler. København, 1949; második, javított kiadás: 1964/.

Ilyen előzmények után jelentkezett Fritz Krüger négy kötetes, hatalmas munkájával - amellyel 1961-ben a nemzetközi G. Pitre-díj egyik nagydíját érdemelte ki -, hogy elsőként nyújtson átfogó képet Európa egy nagyobb részének, a román nyelvterületnek butorkulturájáról. /Preludios de un estudio sobre el mueble popular en los países románicos. Boletín de Filología, Santiago de Chile. VIII. /1954-55/ 127-204. p. El mobiliario popular en los países románicos. /Vol. A./ Revista Portuguesa de Filología, Coimbra, Suplemento III. /1963/ VI, 933 p., 76, LXXVIII t. Vol. B. /Los asientos/. Anales del Instituto de Lingüística, Mendoza. VII. /1959/ 225 p., 9, XXVIII t. Vol. C. La cuna. Revista de Dialectología y Tradiciones Populares, Madrid. XVI. /1960/ 114 p., 9, XXIV t.

A téma jelentőségének tudatában a szerző külön kötetet szentelt a népi butorral kapcsolatos általános kérdéseknek. Mindjárt kiindulásul leszögezi azonban, hogy nem kíván a népi butorok mibenlétének eleve eredménytelennek látszó elméleti meghatározásával kísérletezni. Inkább a teljességében át szeretné tekinteni mindazt, amit a falusi nép butorként használt vagy használ, tudatában annak, mennyire változó és végtelenül sokféle az, amit népi butor néven szokás jelölni. Krüger kiemeli a népi butor kutatásának jelentőségét és az ezzel kapcsolatos feladatokat; majd áttekinti az erre vonatkozó eddigi irodalmat, kiemelve, hogy a német, svéd, dán, francia népi butorral ellentétben a déli román népekével eddig alig foglalkoztak, s ugyanígy a Latin-Amerikában felkutatható butorokkal sem.

Ezután ismerteti a népi butor kutatásánál felhasználható forrásokat, a következő csoportokba foglalva azokat: történeti írott források, régebbi művészeti alkotások, muzeumi tárgyak, helyszíni gyűjtés - különösen hangsúlyozva az utóbbinak jelentőségét.

Azután vázolja a szerző, hol, milyen csoportosításban szoktak előfordulni a román népeknél a butorok a lakásban és azon kívül. Hangsúlyozza többek között a hidegebb és a melegebb éghajlatú vidékek lakása közti különbségeket, s legfőképpen a románok lakta területek népi lakásának archaikus vonásait.

Egy fejezet a népi butorok nyersanyagát tárgyalja. Kiterjed az ismertetés a faféléken és a szék-ülésekhez használatos gyékényen és szalmán kívül a butorelőzmények anyagára is; így az ágyként alkalmazott prémekre, gyékényre, a marha medencecsontjából alakított üllőkékre, a sár- és kőpadkákra s a ládát helyettesítő bőrszékrekre.

A következőkben számbaveszi a butorok készítőit: sorjában a maga számára barkácsoló pásztort, földművest, majd a háziiparost, a vidéki asztalost, a városi műbutorasztalost és a gyáripart. Különösen azt vizsgálja, hol található még meg a régies módra, saját maguk és környezetük ellátására dolgozó specialisták, akik archaikusabb butorformák őrzői lehetnek.

A faragás című fejezet - az előbbinek fő kérdéscsoportjához kapcsolódva - szemlélteti, hogy kezdetben a faeszközök és a butorok előállításmódjának és diszítésének, az azonos készítőik révén, azonos jellege van, s éppen ezért a butorok vizsgálatát az ilyen tárgyakkal kell kezdeni. Áttérve a háziiparra, bemutatja a különböző fatárgyakat készítő specialistákat s főbb készítőközpontjaikat.

A diszítéstelejárások fejezetében sommásan körvonalazza a faragás, a vésés, az esztergályozás, a színezés, a faberakás mibenlétét, elterjedését, butorokon való alkalmazási módjait.

A történeti fejlődés megnyilvánulásai című fejezetben a szerző a ma fellelhető régies jelenségek, tárgyak jelentőségét vizsgálja a fejlődési folyamat rekonstruálásának szempontjából, bár figyelmeztet, hogy a valóságos kép kezdetből igen összetett. Szerinte ahhoz, hogy az alakulásról pontos és teljes képünk legyen, nem a különböző butorfélesé-

gekből kell kiindulnunk, hanem a falusi házban betöltött szerepük szerint kell csoportosítani őket. A butor diszitett voltát is nagymértékben ez utóbbi határozza meg, s így vannak kimondott diszbutorok is a parasztházban. A továbbiakban a helyi fejlődési vonalak eltéréseiről beszél, majd részletesebben a város hatásának, illetve az asztalosság elterjedésének jelentőségéről, továbbá a hagyományos falusi butorzat eltűnéséről a modern időkben.

A butorok földrajza című fejezetben kiemeli a szerző, mennyire fontos a helyi jellegzetességek elterjedésének körvonalazása, számbavéve az ilyen arányú munkálatokat, illetve a további lehetőségeket. Példák sorában a butorfestés elterjedésével foglalkozik behatóbban.

A legutolsó fejezet "A butortörténet és a nyelvészet" címmel a butorelnevezések és a tárgyak együttes tanulmányozásának fontosságára tér ki, s példákkal igazolja, hogy a szavak terjedése a tárgyformák terjedését is jelzi.

A munka leíró részének vaskos A. kötete hat fejezetre oszlik. Az első fejezet a ládafélékkel foglalkozik. Ennek kapcsán azonban - a Preludios kötetben lefektetett elveknek megfelelően, miszerint a funkcióból kell kiindulni, különös tekintettel a butorelőzményekre - több-kevesebb részletességgel kitér a szerző a butornak nem nevezhető tartókra is, tehát a gabonátárolókra, így a vermekre, a hombárokra, a cserépből alakított, vesszőből, szalmából, gyékényből kötött, fatörzsből kivájt tároló edényekre és a tömlőkre is.

A harmadik fejezet az edénytartókat mutatja be. Különösen behatóan ismerteti a különböző falifülkéket, amilyenek fáklya, lámpás, hamuba takart parázs elhelyezésére is szolgáltak, és amelyekben a vizes és olajos korsó, tejes edény, konyhaeszközök, illetve számtalan egyéb tárgy, apróság kapott helyet. Majd a fazekak, tálak, edények számára készített különálló polcokról, fogasokról olvashatunk, amelyek a román népeknél is gyakran az általában nem használt, gazdaságjelző edényféle bemutatására szolgáltak, végül pedig a hasonló szerepű pohárszékekkel ismertet meg.

A negyedik fejezet az asztalokról szól, ezuttal is kitérve a butornélküli állapotokra, az asztal nélküli étkezésre is, majd a továbbiakban az asztal elhelyezésére, illetve az ülőbutorokkal való kapcsolatára stb.

Az ötödik fejezetben a fekvőhelyekről emlékezik meg a szerző. Itt az ágy nélküli alvóhelyek kapcsán áttekinti, a szoba földjén és a tűzhelynél, kemencén alváson kívül, a pásztorenyhelyeket s a hordozható, kerekeshat konyhókat is.

Az utolsó fejezet a konyha és a kamra speciális berendezési tárgyairól szól, a konyhaszekrényről, élelmiszertartó tékákról, füstölő és szárító polcokról, rudakról, akasztókról, kenyértartókról, kanáltartókról, konyhai - és udvari - edényszárító állványokról - így a köcsögfákról is -, továbbá a tűzhelyen kívüli melegítő berendezésekről, ágymelegítőkről, hordozható parázstartókról, hordozható tűzhelyekről és hasonlókról.

Krüger művének B. kötetét a román népeknél használatos ülőbutoroknak szenteli. Az előző kötetben ismertetett témákhoz hasonlóan, itt is a butornélküli pihenésmódokból indul ki a szerző, majd sorra veszi az ülőbutorféleségeket - az egyszerű, alakítatlan tőkéktől a különböző szék- és padféleségekig, beleértve az épített padkákat is.

A C. kötet a bölcsőt mutatja be. Nemcsak a román népek kezdetlegesebb, illetve kimódoltabb bölcsőtípusait ismerjük meg - s érintőlegesen az állókákat is -, hanem az elnevezések kapcsán a bölcsődalok szövegvariánsaiból is bő bemutatást kapunk.

Az egyes kötetekben a butortípusok leírása mellett jelentős helyet kapott a tárgyakhoz kapcsolódó elnevezésanyag elemzése is. Itt derül ki, hogy a szerző nyelvész, aki eredményesen tudja hasznosítani a nyelvi tényekből levonható tanulságokat. Az A. kötethez szómutató is csatlakozik /37 lap/, s ugyanitt található a bő irodalomjegyzék /50 lap/.

A jelenlegi ismertetés mindenekelőtt azt kívánta érzékeltetni - ha a kötetekben érintett minden melléktémára nem is tudott kitérni -, hogy Krüger nagy munkáját nem csu-

án a butorkutatók forgathatják haszonnal. Természetesen a legnagyobb nyereséget a népi lakásberendezéssel foglalkozóknak nyújt ez a négy kötet hatalmas anyagával, nagy tömegű dízetével /amelyet amellet még sokszor szinte hozzáférhetetlen, számunkra ismeretlen munkákból is vett! /Mindez akkor is igen jelentős nyereség lenne, ha csupán a cimben megadott hatalmas területre vonatkozóan tárná elénk a szerző a tényeket. Krüger azonban állandóan nagy összehasonlító anyagot is nyújt, elsősorban németektől és germán népektől, de Kelet-Európából, így hazánkból is.

A munka tehát jóval többet ad a cimben ígértnél, szinte európai áttekintést, nélkülözhetetlen utmutatót az európai népi butor és lakás összehasonlító vizsgálatához - mégha a német lakáskultúra értékelésének egyik-másik megálapítása vitatható is. Másban viszont természetesen kevesebbet kínálnak a kötetek a vártnál - a román népek körén belül is. A gazdag francia, de különösen a spanyol s a portugál anyag mellett jóval kisebb részt kapott az olasz, és még ennél is jelentősen kisebb, sok európai nép összehasonlításul közölt anyagánál is csekélyebbet a román, nyilvánvalóan a rendelkezésre álló gyűjtések hiányosságai miatt.

A szerző - mint az iménti ismertetésekből már kitűnhetett - elsősorban a régiesnek megőrződött állapotok, az archaikus tárgyak avatott ismerője, újabb formák már kevésbé érdeklik. A diszitésről sincsen sok mondanivalója, inkább csak a diszitőeljárások földrajza foglalkoztatja. Mindez azonban nem döntő hiányosság, tekintve, hogy a fejlettebb formák s a népművészeti értékű példányok már eddig is számos méltatást kaptak. Ezzel szemben a történeti előzmények pontosabb körvonalazása Krüger erőfeszítései ellenére is - a későbbi kutatásra marad, különösen mivel ehhez az írásos források áttekintésén kívül elengedhetetlen a történeti képanyag gondos elemzése is. Krüger, noha a Preludios kötetben a kiaknázandók közé sorolja, ez utóbbi forráscsoportra később már alig hivatkozik, a négy kötet illusztrációi közé

a bölcső-kötetben található jólismert Dürer metszet, a Mária élete című sorozatnak "Pihenő az egyiptomi uton" címen ismert lapja sem a román népek kulturájára vet fényt, jóllehet a román népektől számos korai bölcsőábrázolás idézhető. De nyilván jobban megvilágította volna az ágyak népi meghonosodásának kérdését is például, ha számbaveszi a szerző az olyanféle fontos emlékeket, mint amilyen a francia Jean Borudichonnak a társadalom négy rendjéről az 1490-es években festett képsorozata egyik darabja: rossz viskójában, rongyos pokróc alatt, szakadozott lepedőn fekvő koldust ábrázol - mégpedig ágyban, olyan magasított fejevéig, rácsos oldalú nyoszolyában, amilyen vagy két századdal ezelőtt mégcsak előkelő lakásokban volt otthonos.

Krüger erőfeszítésének, lenyűgöző adatgyűjtésének eredménye azonban így is tiszteletreméltó és mindenképpen hála kötelezi a néprajztudományt, amely a román népek butoráról szóló művet minden bizonnyal sokáig fogja még mintegy lexikonként használni az újabb és újabb összefoglaló kutatásokhoz.

K. Csilléry Klára

A magyar néprajztudomány tíz éves bibliográfiájáról

Az alábbiakat elhunyt munkatársunk soraiból idézzük, aki A magyar néprajztudomány bibliográfiája 1945-1954. Bp. 1965. Akadémiai Kiadó. 463 p. c. mű létrejöttét nemcsak tanácsaival, de érdeklődő figyelmével és buzdításával is folyamatosan támogatta, megjelenését súlyosan betegeskedve is a szakember jóleső érzéseivel üdvözölte. Tanulmányából a kötet általános jellemzésén kívül kifogásainak és kiegészítő javaslatainak közlésére szorítkozunk.

Az előttünk fekvő munka az első komoly összefoglaló, rendszerező néprajzi bibliográfia, amely egy tíz éves időszak néprajzi könyvészeti anyagát foglalja össze. Éppen ezért valóban uttörő jelentőségű. Megfelelő csoportosításban megkapja a szakutató a néprajz minden részlegében ez időszakban elért eredményeket, elvi jelentőségű feltárásokat és a szerteszéjjel közölt adatanyagot. De még a néprajz iránt érdeklődő nem-szakember számára is hasznos és értékes, mert megtalálja az érdeklődési körének megfelelő munkákat, cikkeket, anyagleírást. Uttörő jelentőségű, mert felhasználja a legújabb megvitatások és gyakorlat által kialakított rendszerezési elveket.

A munka nemzetközi viszonylatban is jelentős érdeklődésre tarthat számot. A külföldi néprajzi szakmunkákban mindenkor hiányolhattuk, hogy míg más népek néprajzi anyagát - mind az adatokat, mind pedig az elért eredményeket - bőségesen idézik és felhasználják tanulmányaikban a külföldi kutatók, addig a magyar anyagot legfeljebb egy-két idegen nyelven is megjelent könyvből, cikkből idézgetik./De ezek is régiak s az újabb szemlélet teljességgel hiányzik belőlük./

Ez a széleskörű, a néprajz teljes körét felölelő anyagösszeállítás nemcsak bibliográfiai alapon készült, hanem elsősorban és teljes mértékben a néprajzi szempontok figyelembe vételével. Ezeknek az összeállításoknak, csoportosításoknak elvi célkitűzéseit, rendszerezési elveit és gyakorlati alkalmazását, valamint ezeken az alapokon felhasználását, illetve használhatóságát több szakmegbeszélés is megvitatta.

A munka a legnagyobb ökonómiával, alapos körültekintéssel járt el az anyag összeállításában. Az anyag felvételében a lehető legszélesebb kört huzta meg, a rostálásban igen szigorú határozottságot mutatott, szigorú bírálattal válogatta meg anyagát, hogy a lehetőség szerint minden szükséges adatanyag belekerüljön, de fölösleges ne terhelje az összeállítást. Itt mérhetetlenül nagy gondosságra, körültekintésre volt szükség, s ezt - meggyőződésünk szerint - a lehető legmegfelelőbben hajtotta végre a tudományos kutatás segítése érdekében.

Itt vetem fel mindjárt azt a kérdést, hogy - éppen a munka nemzetközi jelentősége és jól-felhasználhatósága érdekében - nem volna e jó minden cikk-cim idegen nyelvű fordítását is adni. Így a külföldi kutató a csoport jelzetén túl közelebbit is megtudna a cikkről. Hivatkozhatunk itt arra, hogy több külföldi szakbibliográfia ilyen módon jár el, és így mindenesetre nagyobb haszonnal tudjuk forgatni és felhasználni. Természetesen ebben az esetben, ha ez megvalósítódik, szükséges valami nyomdatechnikai módszerrel különbséget tenni a két fajta idegen nyelvű megjelölés között, hogy a kereső

már eleve tudja, melyik csak idegen nyelvű cím, és melyik utal idegen nyelvű összefoglalásra.

Igen fontosnak tartjuk az utaló-rendszer alapos és részletes kiépítését. A gyűjteményes munkák bedolgozásánál azt tartanók helyesnek - már térnyerés szempontjából is -, hogy az összefoglaló, gyűjteményes munkánál adnók meg a könyvészeti adatokat, a részletcikkekénél csak az utaló-szám jelentkezne. A használatot nagyon kényelmessé teszi a kettős megjelölés, azonban enélkül is el lehet igazodni.

Felvetődik itt az a kérdés, nem volna-e helyes egy földrajzi utaló készítése. Az előforduló külföldi anyag viszonylag nem nagy, így különösebb megterhelést nem jelentene a földrajzi mutató beállítása, elkészítése. De ugyanakkor nem szabad elfelejtkezni arról sem, hogy hasznos lenne a magyar anyag földrajzi mutatóját is elkészíteni. Ez azonban már nagyobb feladat volna. Nemcsak a szakkutató, de az érdeklődő nem-szakember is, kereshet egy-egy tájra, vidékre, sőt községre vonatkozó néprajzi irodalmat. Monográfikus feldolgozásokhoz nélkülözhetetlen ezek ismerete. Mindenesetre meggondolandó kérdés, amit mind a kiadó, mind pedig a szerkesztő figyelmébe ajánlok.

Ami az anyag rendszerezését illeti, megfontolandó az a körülmény, hogy napjainkban a néprajzi kutatás mindig nagyobb figyelmet fordít a társadalom általános mozgástörvényeire. Ez a jelenség a nyugati falutanulmányokban, szociográfiákban is általánosan megfigyelhető, a marxista szemléletű néprajzi kutatást elvszerűen irányítja. Felvetődik ezek alapján az a kérdés, vajon ne a bibliográfiai kézikönyvek, elvi módszertani munkák bevezető fejezetei után és a klasszikus néprajzi kutatási területek előtt mutassuk e be a népi társadalom irodalmát. Ugyancsak elvi kérdésként merül fel itt, hogy az etnikus csoportok tárgyalása az általános jellegű művek között történjék-e, s nem a népi társadalom egyes fejezetei között, a megfelelő helyre iktatva, mint a népnél kisebb, de a nemzetségnél nagyobb társadalmi formáció.

Mint hogy a bibliográfia egyébként is címtalásokkal dolgozik, így a rendszerezési egymásutának fejezetek szerint nagyobb jelentősége nincsen; mégis helyes, hogy a bibliográfia a néprajztudomány legmodernebb anyagrendezési elveit, módszereit nagy következetességgel igyekszik alkalmazni, megvalósítani. Ami az egyes fejezeteken belül a cimanyag csoportosítását illeti, a szerkesztő eljárása nyilvánvalóan a következő: először a szerzők neve alatt kiadott munkák, tanulmányok sorakoznak, majd a szerző nélkül vagy álnéven közrebocsátott cikkek, dolgozatok, stb. Ezt az eljárást alapjában helyeselhetjük.

Ugyancsak helyeselhetjük azt a törekvést, amit a bevezetőben jelez a szerkesztő, hogy t.i. az egyes címek sorszámát a közlemény tudományos jellegének kidomborítása végett erőteljesebb vagy gyöngébb szedéssel kívánja megadni. Ugyanez az értékelő szempont érvényesül a cimanyag rendszerezésében is, minthogy a könnyebb jellegű vagy népszerű művek címét külön alfejezetek foglalják magukba, s ezek a közös cím alkalmazásával is utalnak a szerkesztő értékelő törekvésére.

Ez az értékelő szempont a munka egyik legfőbb erőssége, minthogy hozzásegíti a bibliográfia olvasóját, használóját a tudományos igényű és másrészt az inkább adatértékű, népszerűbb művek megkülönböztetéséhez.

Hiányoljuk azonban, hogy mindezeket a tudományos rendszerezési és értékelési szempontokat a munka bevezetése kissé elnagyoltan, érintőlegesen veti fel. Éppen ezért, hogy a bibliográfia használója megfelelő kulcsot kapjon a munka használatához, a fentiek bővebb kifejtésére volna szükség.

Végezetül mind a szerkesztő, mind a kiadó különös figyelmébe ajánljuk a néprajzi bibliográfia folytatólagos, kisebb időközönként való közzétételét.

Szendrey Ákos

ZUSAMMENFASSUNG

Der erste Teil unseres Index Ethnographicus bietet Übersicht über die literarische Tätigkeit von K. Cs. Sebestyén, von J. Xántus und von G. Róheim.

Karl Cs. Sebestyén /1876-1955/, der ehemalige Direktor des Museums der Stadt Szeged und der dortigen Somogyi Bibliothek und Mitarbeiter des Ethnographischen Museum von Budapest /seit 1905-bis zu Tode/, - beschäftigte sich mit Fragen der Sachkultur des ungarischen Volkes, vor allem mit Volksbauten und Möbeln, war aber auch auf dem Gebiete der ungarischen Archäologie und Linguistik tätig. Cs. Sebestyén erwarb sich im Besitze gusserst umfangreicher Fachkenntnisse über die Sachkultur der Völker Europas nicht nur als ein Vertreter der vergleichend- historischen Forschungen, sondern auch als ein Fachmann für Museumkunde allgemeine Anerkennung unter den Fachkundigen seiner Heimat.

János Xántus /1825-1894/, der sich nach dem Freiheitskriege des ungarischen Volkes in 1848-1849, als Emigrant Jahre lang in Amerika aufhielt und dort durch seine bahnbrechende naturgeschichtliche Forschungsarbeit Namen erwarb, nach der Rückkehr in seine Heimat aber den Tiergarten von Budapest organisierte, - nahm in den Jahren 1869-70 an der ost- und südostasiatischen wissenschaftlichen Expedition der Österreich- Ungarischen Monarchie teil und ermöglichte mit dem dort gesammelten ethnographischen Material die Gründung des Ethnographischen Museums in Budapest. Seine Schriften sind Riportage oder kleine Monographien über verschiedene Gebiete von Amerika und Asien mit geographisch-ethnographischem Gepräge.

Géza Róheim /1891-1953/, ein überzeugter und begeisterter ungarischer Anhänger von Freud's psychoanalyti-

scher Schule, war in seinen Werken besterbt die Vorstellungswelt und die Bräuche des ungarischen Volkes sowie - nach einer mehrjährigen Forschungsreise in Osten - auch diejenigen der Völker von Australien und Oceanien auf psychoanalytische Motive zurückzuführen. In Ungarn wie in Amerika, wo er in seinen letzten Lebensjahren tätig war, ist Róheims Lebenswerk mit seiner eigenartigen Betrachtungsweise und Methode in mancher Hinsicht bahnbrechend.

Im zweiten Teil des Index bietet K. Csilléry ein Referat über die neuere Ergebnisse der europäischen Volksmübel-Forschung mit besonderer Rücksicht auf die Werke von Fritz Krüger.

Aus dem Nachlass des jüngst verstorbenen Mitarbeiters des Ethnographischen Museums von Budapest, Ákos Szendrey, teilen wir zum Schluss eine Rezension über die neuer-schienene zusammenfassende Bibliographie der ungarischen Volkskunde mit. /A Magyar Néprajztudomány Bibliográfiája 1945-1954. Budapest 1965. Akademie-Verlag 463 S. Mit deutscher, englischer und russischer Zusammenfassung über die Prinzipien und Einteilung der Bibliographie auf S. 387-438. und mit Verfasser-Register auf S. 439-463. Über 6000 Titel./

TARTALOM - INHALT

Regdon Rezsóné: Cs. Sebetyén Károly irodalmi munkássága - Bibliographie der Schriften von K., Cs. Sebestyén	3-34
Sándor István: Xántus János irodalmi munkássága - Bibliographie der Schriften von J. Xántus	35-61
Varga Mária: Róheim Géza tudományos munkássága - Bibliographie der Schriften von G. Róheim	62-105
K. Csilléry Klára: A népi bútorkutatás történetéhez: Fritz Krüger munkái - Zur Geschichte der Forschung der Bauernmöbel: Fritz Krüger's Werke	106-112
+ Szendrey Ákos: A magyar néprajztudomány tíz éves bibliográfiájáról - Über das Werk: "A magyar néprajztudomány bibliográfiája 1954-1955. Budapest 1960. Akademie-Verlag 463 S."	113-116
Zusammenfassung	117-118

